

Møte torsdag den 11. desember kl. 21.25 President: **G e i r - K e t i l H a n s e n**

D a g s o r d e n (nr. 14)

1. Innstilling fra næringskomiteen om lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) (Innst. O. nr. 36 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 100 (2002-2003))
2. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl (Innst. O. nr. 37 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 16 (2003-2004))
3. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i domstolloven og jordskifteloven (jordskifterettens stilling og funksjoner) (Innst. O. nr. 25 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 106 (2002-2003))
4. Innstilling fra næringskomiteen om lov om Innovasjon Norge (Innst. O. nr. 30 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 14 (2003-2004))
5. Referat

S a k n r . 1

Innstilling fra næringskomiteen om lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) (Innst. O. nr. 36 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 100 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Arbeiderpartiet, 5 minutter til hver av de øvrige gruppene og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletiden, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Grethe Fossli (A) (ordfører for saken): I dag kan en si at Odelstinget legger siste hånd på verket, og det nye mattilsynet kan endelig se dagens lys ved at vi nå vedtar loven om matproduksjon og mattrygghet mv.

Det var regjeringen Stoltenberg, med landbruksminister Bjarne Håkon Hanssen, som begynte arbeidet med det nye mattilsynet, og som regjeringen Bondevik nå har fulgt opp ved å fremme Ot.prp. nr. 100 for 2002-2003.

Jeg tror mange er spent på hvordan det nye mattilsynet vil fungere, og hvordan tilsynet vil fungere og samarbeide med de enkelte ledd i matproduksjonen. Tilsynet skal ha ansvaret for å kontrollere produksjonene helt fra fjord eller jord og til bord. Dette krever et tilsyn med innsikt både i produksjon, i stor skala, som i fabrikker, og i

det som lages av små nisjeprodusenter, som kanskje like mye trenger informasjon og råd som de trenger kontroll. Her ligger det en utfordring som vi håper og tror at mattilsynet vil make.

Loven vi i dag behandler, er en utpreget fullmaktslov. Det betyr at Stortinget gir fra seg en rekke fullmakter, og at det antakelig vil bli utarbeidet et ikke ubetydelig antall forskrifter. Det er også en utfordring både at Stortinget gir fra seg mye av styringen, samt at det kan bli vanskelig for næringene å finne fram i forskriftsjungelen. Stortinget kan bare, siden vi nå har gitt fullmaktene, appellere til departementene om å bruke vær varsom-plakaten når det skal utarbeides forskrifter. Vi må huske at en av hovedårsakene til at vi var enige om et nytt mattilsyn, var at ting skulle bli enklere både for myndighetene og for tilsynsobjektene.

Det har vært stor enighet i komiteen om denne loven, og det har således vært ganske enkelt å være saksordfører. Det gjenspeiles også i innstillingen. De endringer som en enstemmig komite har foretatt, er i det alt vesentlige korrigeringer av det språklige, men det er også uenigheter ute og går, noe jeg vil komme tilbake til.

Når det gjelder lovens virkeområde, understreker komiteen at like viktig som å være et tilsyn for mat som produseres i Norge, er det å fokusere på import og eksport. Det er viktige ledd flere steder i kjeden, og en må holde like stor oppmerksomhet mot disse varene i forbindelse med forvaltning av loven.

Et av de få stedene der en enstemmig komite har endret lovteksten, er i § 6 Forebygging av fare, varsling og iverksetting av tiltak. Vi er opptatt av redelighet i omsetning og produksjon, og dette vil antakelig komme mer og mer i fokus. Vi kan oppleve at det i maten er blandet inn stoffer eller råvarer som ikke er helseskadelige, men som vi etisk eller moralsk reagerer på. Derfor ber komiteen om at det i loven tas inn et nytt annet punktum i fjerde ledd der det heter:

«Kongen kan tilsvarende gi forskrifter om forebygging av uredelighet, varsling og verksetting av tiltak, herunder informasjon til allmennheten.»

Dette betyr at dersom en produsent er uredelig i sin produksjon, kan disse opplysningene utløse varslingsplikt til forbrukerne.

§ 20 Næringsmidler og dyrehelse har vært diskutert mindre i komiteen enn i næringene ute. Da komiteen tidligere i år behandlet dyrevernsmeldingen, var komiteen helt enig om at vi skulle beholde en egen dyrevernslov. Det har også vært enighet om at det at dyrene behandles bra, er viktig også for matsikkerheten. Komiteen er derfor helt enig med Regjeringen i at det må tas inn bestemmelser som etablerer hjemmel for dyrevernsmessige vurderinger i forhold til produkter fra dyr. Kravet om etisk forsvarlig dyrehold er en forutsetning for produksjon av dyr til mat. Derfor mener vi det er naturlig at også matloven sikrer dette.

Så til det området hvor komiteen har delt seg, nemlig bestemmelsen om avgifter.

Jeg vil begynne med det vi er helt enige om, nemlig at det skal være avgifter. Det vi er uenige om, er hvor man-

ge aktiviteter som skal dekkes av avgifter. Uenighetene er ganske godt beskrevet i innstillingen, men jeg må si noe på vegne av Arbeiderpartiet, siden det bare er jeg som skal ha ordet fra Arbeiderpartiet i denne saken.

Dette har vært en vanskelig sak, og det er ikke til å legge skjul på at vi har brukt mye tid på å diskutere disse avgiftene, både i forbindelse med matloven og i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2004. Arbeiderpartiet hadde i sitt alternative budsjett lagt inn 100 mill. kr for nettopp å redusere avgiftene. I forhandlingene med regjeringspartiene fikk vi ikke gjennomslag for dette, og vi hadde derfor ikke disse midlene til rådighet. Dette måtte vi ta konsekvensene av da vi gikk tilbake og behandlet den nye matloven.

Det er ikke tvil om at vi er bekymret for det høye avgiftsnivået det er lagt opp til når det gjelder finansiering av mattilsynet. Derfor vil Arbeiderpartiet følge nøye med i utviklingen. Det er uheldig å starte opp et nytt tilsyn hvor en av følgene er at vi får et avgiftsnivå på norske matvarer, og i dette tilfelle spesielt på kjøtt, som gjør at bransjen kan få økonomiske problemer. Vi kommer derfor til å holde et våkent øye med utviklingen, og vi vil nok gripe inn dersom det skulle vise seg at en ikke greier å redusere avgiftene etter hvert.

Regjeringen varslet i revidert nasjonalbudsjett at inntil 90 pst. av utgiftene kunne dekkes inn av avgifter. Dette har nå flertallet i komiteen endret til 80 pst., men fremdeles synes det å være noe høyt da dagens dekningsgrad, forstår jeg, er 79 pst. Derfor må arbeidet med å redusere kostnadene til det nye mattilsynet fortsette, noe jeg er sikker på at Regjeringen også vil bidra til. En av intensjonene med det nye mattilsynet var jo nettopp å redusere kostnadene samtidig som vi skulle få verdens beste og mest effektive mattilsyn. Det må fremdeles være målet, og vi ønsker det nye mattilsynet lykke til.

Erlend Nornes (H): Med matlova får ein på plass eit grunnlag for eit heilskapleg regelverk på matområdet som sikrar folk helsemessig trygg mat og fremjar kvalitet, forbrukar- og marknadsomsyn og god dyre- og plantehelse. Det er tilfredsstillande å sjå at det er brei semje om at me får ei god lov på eit viktig område. Lovforslaget regulerer forhold langs heile matproduksjonskjeda frå primærproduksjon til omsetnad – den såkalla jord/fjord til bord-tankegangen. Dette siste er også ei tilpassing til internasjonal forvaltning av matområdet, m.a. EUs Food Law. Eit fleirtal i komiteen forventar at denne store reforma innan matforvaltninga skal sikra forbrukarane trygge matvarer og ei god dyre- og plantehelse på ein betre måte enn i dag og dessutan sikra kvalitativt betre tenester for brukarane.

Lovforslaget inneber også ei forenkling av lovstrukturen, ved at 13 lover heilt eller delvis vert samla i ei lov. Også administrativt vil ein etter kvart få ei rasjonalisering ved at fire tilsyn vert samla i eitt nytt tilsyn. Dette er viktig, for det er ingen tvil om at det store stridsspørsmålet har vore finansieringa av det nye mattilsynet.

Eit fleirtal i komiteen har samla seg om at inntil 80 pst. av utgiftene til Mattilsynet kan dekkjast ved av-

gifter. For 2004 er det lagt opp til vel 76 pst. avgiftsfinansiering. Den nye finansieringsmodellen vil redusere talet på ordningar frå dagens 40 til om lag 20. Fleirtalet legg i innstillinga til grunn at økonomiske effektiviseringsgevinstar skal koma næringsmiddelindustrien og andre brukarar til gode. Intensjonane med å etablera eit nytt mattilsyn var å redusere kostnadene både for staten og tilsynsobjekta. Det vart antyda ein reduksjon på ca. 10 pst. i høve til drifta av dei tidlegare tilsyna.

Eit anna fleirtal i komiteen har funne grunn til å peika på dei høge kostnadene ved kjøttkontroll og annan kontroll av kjøttprodukt. Det er ynskjeleg å redusera desse kostnadene framover ned mot eit nordisk nivå. Dette fleirtalet ber difor i innstillinga departementet om å ta effektiviseringsinitiativ og koma tilbake våren 2004 med ei vurdering av moglegheitene for kostnadsreducerande tiltak på kort og lang sikt. Desse tiltaka må koma næringsmiddelindustrien og andre brukarar til gode.

Øystein Hedstrøm (FrP): Fremskrittspartiet mener Regjeringens forslag til ny matlov inneholder mye bra og vil være et viktig bidrag til å sikre helsemessig trygg mat. Dette er også behørig omtalt i våre merknader i innstillingen. Det er også omtalt at vi har en del innsigelser.

Jeg vil hovedsakelig kommentere forhold og konsekvenser knyttet til § 21 Avgift og gebyr. Jeg er meget bekymret for omfanget av hva Regjeringen mener kan gebyr- og avgiftsfinansieres med hjemmel i denne paragrafen. Etter vår oppfatning er det et sterkt behov for en avklaring av hvor grensen går mellom virksomheten eller pliktsubjektens finansieringsansvar og statens faktiske ansvar. Det hadde vært å forvente at departementene i lys av den nye matlovens foreslåtte formålsparagraf hadde presentert noen prinsipielle betraktninger om finansiering av forvaltningen, både i relasjon til de ulike politikkområdene loven vil gjelde for og i lys av St.meld. nr. 17 for 2002-2003, Om statlige tilsyn.

I denne sammenheng er det all grunn til å understreke at å sikre helsemessig trygge næringsmidler og fremme helse er en del av helsepolitikken. Å fremme forbrukerhensynet på matområdet utover det å sikre trygg mat er en del av forbrukerpolitikken. Det er grunn til å anta at Mattilsynets forvaltning av disse områdene innenfor matpolitikken går langt utover det å drive tilsyn med pliktsubjektene under matlovens bestemmelser.

Tilsvarende betraktninger gjør seg gjeldende både når det gjelder de miljøpolitiske og næringspolitiske sider ved forvaltningsansvaret til Mattilsynet. Fremskrittspartiet mener at tilsyn med matvaresikkerhet hovedsakelig bør dekkes over statsbudsjettet, da dette er et særdeles viktig samfunnsområde. Vi har problemer med å forstå at brukerne skal finansiere mer enn den virksomheten som knytter seg til utferdigelse av attester, erklæringer, direkte tilsyn og kostnader, inkludert analysekostnader, knyttet til oppfølging av brudd på bestemmelser i loven. Det betyr at Fremskrittspartiet er uenig i at begrepene tilsyn og kontroll kan defineres så vidt som det gjøres, og at nesten alle oppgaver i matforvaltningen kan omfattes. Vi sier det klinkende klart: Kostnader knyttet til kartlegging

og overvåkning, kostnader knyttet til vitenskapskomiteen, kostnader knyttet til laboratorietjenester som Mattilsynet kjøper som støtte for generell tilsynsvirksomhet, kostnader knyttet til kommunikasjons- og informasjonsvirksomhet overfor myndigheter og forbrukere, kostnader knyttet til Mattilsynets beredskapsoppgaver, kostnader knyttet til internasjonalt arbeid og kostnader knyttet til kompetanseutvikling og administrasjon er eksempler på kostnader som ikke skal finansieres ved hjelp av gebyrer og avgifter lagt på tilsynsobjektene.

For oss er det uforståelig at Regjeringen går inn for så vide prinsipper for finansiering av det nye mattilsynet. I den forbindelse er det grunn til å nevne at f.eks. næringsmiddelindustrien allerede bidrar med solide summer i form av skatter og avgifter, samt at næringen bidrar til betydelig verdiskaping i samfunnet. Nye belastninger lagt på industrien betyr høyere priser for forbrukerne og kan virke konkurransevridende også i et grensehandelsperspektiv. Norsk matproduksjon og næringsmiddelindustri blir i økende grad eksponert for internasjonal konkurranse som følge av internasjonale avtaler. Norsk fiskerier næring er allerede eksponert for internasjonal konkurranse, og den landbruksbaserte næringsmiddelindustri blir det i økende grad. Særlig den siste står overfor store omstillinger og omstruktureringer fordi en del av virksomheten er tungdreven og lite kostnadseffektiv.

I en periode når det må tas tøffe tak, mener vi det vil være lite heldig å avgiftsbelegge norsk næringsmiddelindustri med inntil 80 pst. av aktivitetene i det nye mattilsynet, slik flertallet legger opp til. Det vil bare bety økende ledighet, og i et lengre perspektiv kan det få betydelige negative følger for en næringsmiddelindustri som er den nest største i Fastlands-Norge med 50 000 arbeidsplasser.

Jeg vil ta opp Fremskrittspartiets forslag som er inn tatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har tatt opp det forslaget han refererte til.

Inge Ryan (SV): Jeg lyst til å kommentere tre–fire forhold i denne nye matloven.

Det første går på det punktet at dyrevelferd blir en del av matloven. Det er vi i SV veldig glad for. Sjøl om man har produkter fra dyr som er sunne å spise, og det er helt flott kvalitet på kjøttet, tror jeg forbrukerne etter hvert også er opptatt av at disse dyrene har hatt et liv som er akseptabelt. Å se dette i sammenheng er derfor veldig viktig.

Så over til det som flere har vært inne på, gebyrnivået. Vi i SV ønsker at vi skal arbeide for å få et gebyrnivå på maks 70 pst. som belastes næringa. Grunnen til det er at vi i Norge i dag har et høyt kostnadsnivå, og vi vet at både landbruket og næringsmiddelindustrien sliter med det. Da er det urimelig at vi også på gebyrsida skal komme høyest i Europa når det gjelder de områdene som belastes næringa. Derfor ønsker vi å jobbe for at vi skal komme ned mot 70 pst., og har lagt inn et forslag om en maksimumsgrense på 70 pst. som belastes næringa når det gjelder den nye matforvaltninga.

Et tredje forhold som jeg ønsker å ta opp, gjelder det som går på veiledning. Vi vet at mange av tilsynene som etter hvert kommer, har en litt sånn pekefinger – man går rundt og passer på – og litt sånn revisjonspreg. Vi tror det er viktig at den nye matforvaltninga også har en veiledningsjobb i forhold til produsentene, slik at man sammen med produsentene kan finne gode løsninger og ikke bare være en ren kontrollør. Mange gjør feil – ikke av ond vilje, men ganske enkelt fordi de ikke kan dette godt nok. Da er det viktig at den nye matforvaltninga også inntar den rollen.

Til slutt har jeg lyst til å ta opp en liten kuriositet som hele komiteen er enig om, og det er at vi skal oppheve loven fra 1970 om forbud mot å plukke moltekart. Jeg har registrert i dag at det er betydelig interesse rundt akkurat det punktet i den nye matloven, men jeg har også registrert at hele komiteen er enig om at vi skal oppheve loven. For min del må jeg si at jeg er mer bekymret for at vi plukker for lite bær enn at noen plukker litt kart. Skulle det derimot vise seg at noen skarer av folk raserer norske moltemyrer og tar karten, får vi ta saken tilbake til Stortinget og eventuelt endre loven.

Så tar jeg opp det forslaget som SV har fremmet.

Presidenten: Representanten Inge Ryan har tatt opp det forslaget han refererte til.

Rigmor Andersen Eide (KrF): Matlovens hensikt er å legge grunnlaget for et enhetlig regelverk på matområdet som sikrer befolkningen helsemessig trygg mat og fremmer øvrige relevante hensyn på matområdet, som kvalitet, forbrukerhensyn og markedshensyn samt god dyre- og plantehelse.

Jeg synes organiseringen av det nye tilsynet legger til rette for et godt samarbeid mellom næringene og Mattilsynet. Det er viktig at dette tilsynet skal gi råd og samtidig påse at vi har trygge matvarer av riktig kvalitet. Det har også vært av stor betydning for Regjeringen i størst mulig grad å videreføre rettstilstanden på de ulike områder som innlemmes i matloven, og at loven etablerer et felles hjemmelsgrunnlag for regulering langs hele matproduksjonskjeden, slik at prinsippet fra jord/fjord til bord blir fulgt opp i loven.

Matloven har vært mye omtalt i media. Dette har i stor grad å gjøre med størrelsen på brukerfinansieringen. Her synes jeg vi i komiteen har kommet fram til en god løsning. Vi har fått besluttet at hjemmelen som bestemmer størrelsen på utgiftene i matforvaltningen, som dekkes gjennom inntekter fra gebyrer og avgifter, senkes til maksimalt 80 pst. Dette utgjør en reduksjon i forhold til det opprinnelige forslaget om 90 pst. Dessuten har vi knyttet den framtidige rasjonaliseringsgevinsten ved drift av Mattilsynet og kjøttkontrolleffektivisering til nettopp denne brukerfinansieringen. Dette betyr at det på sikt bør ligge til rette for en lavere andel brukerfinansiering.

Et annet forhold det kan være interessant å dvele ved, er matloven sett i forhold til kjøttprisene. Det pekes på hvordan brukerfinansieringen kan medføre at kjøttprisene kommer helt i utakt med våre nabolands. Dette har jeg

forståelse for, men vil likevel peke på at kjøtt lenge har vært unntatt når det gjelder bidrag til mattrygghet og kontroll. Jeg viser her til hva landbruksministeren har sagt i forhold til nettopp dette.

Kvalitet og trygghet vil nødvendigvis måtte koste noe, samtidig som det internasjonalt har utviklet seg et nytt helhetlig felles regelverk bygd på et fra jord/fjord til bord-perspektiv. Alt i alt er resultatene vi ser i matloven et ledd i en større omorganisering av forvaltningen på matområdet som etter mitt syn støtter opp under trygg mat med fokus på både konsumenter og dyrs betingelser.

Odd Roger Enoksen (Sp): Saksordføreren holdt en god redegjørelse for sakens realiteter, og beslutningen som blir gjort i dag, er jo, som det er blitt sagt, en beslutning som det står et bredt flertall i Stortinget bak. Komiteen er nærmest enstemmig på alle punkter. Jeg har lyst til bare å kommentere et par forhold.

Det er bra at vi får en helhetlig matlov som gjør det mulig å ha en enhetlig forvaltning på dette området, og ikke minst en enhetlig kontroll i hele matvarekjeden. Som en stor matvareeksportør er det nødvendig at vi har en kontroll og et regime som gjør at vi blir oppfattet som seriøse og skikkelige på dette området av våre handelspartnere. Med den økende internasjonale handelen som er både med levende dyr og med matvarer, er det også nødvendig at vi har en best mulig kontroll, og en enhetlig kontroll. Det er ikke mer enn et års tid siden vi hadde skandaler i flere matvarekjeder i forhold til hvordan man håndterte matvarer.

Det er, som representanter før meg har sagt, ett område som det er uenighet om, og det går på finansiering av Mattilsynet. Med det vedtaket som blir gjort i dag, legges det opp til en betydelig høyere avgiftsbelastning hos oss enn det man har i våre naboland. Det gjør vi i en tid da det er et press på matvarepriser og vi har en betydelig grensehandel. Etter Senterpartiets oppfatning legges det opp til en uakseptabelt høy avgiftsbelastning.

Men ikke bare nivået på avgiftsbelastningen er etter vår oppfatning viktig. Like viktig er det, som det ble sagt fra Øystein Hedstrøm, å avgrense hvilke oppgaver som skal finansieres gjennom avgift, og hvilke oppgaver som skal finansieres over statsbudsjettet. Jeg føler vel, på bakgrunn av de erfaringer vi har gjort på en del andre områder, at et vedtak om en maksimalgrense for hva som skal finansieres gjennom avgift, neppe kommer til å stå seg over tid. Stortinget har vedtatt retningslinjer for hvor stort utbytte man skal ta ut fra statlige selskaper, og har sagt i retningslinjene at det skal være 50 pst. Verken regjering eller storting er i stand til å etterleve de beslutninger som man selv har gjort på dette området. Vi har nå i to år på rad tatt ut 95 pst. utbytte fra bl.a. Statkraft. Det er vel dessverre liten grunn til å tro at man ikke kommer til å få se den samme utviklingen på dette området, når man i regjeringskollegiet og i neste omgang i Stortinget skal sy sammen et budsjett fram mot jul. Derfor ville det være en fordel eksakt å avgrense hvilke oppgaver som skal finansieres gjennom avgift, og hvilke som skal finansieres over statsbudsjettet. Senterpartiet vil derfor på denne

bakgrunn stemme mot B samt forslag nr. 2, fra SV, selv om det er det forslaget som vil innebære den laveste avgiftsbelastningen, nettopp for å demonstrere at vi ønsker en helt annet modell hvor det er klart identifisert hvilke oppgaver som skal kunne finansieres gjennom avgift.

Så hadde jeg ikke tenkt å nevne lov om forbud mot plukking av moltekart i mitt innlegg. Men som innbygger på ei øy hvor vi ikke bare plukker molter, men også dyrker molter, må jeg vel nesten følge opp Inge Ryans ord. Man kan jo lure på hvorfor en lov som legger beslag på fire små paragrafer i lovsamlingen, er nødvendig å oppheve. Men det er vel dessverre slik at det å følge med på om det plukkes moltekart, vel neppe er en prioritert oppgave verken i politiet eller i rettsvesenet i dagens samfunn, så i praksis er dette en død lov. Jeg har hatt henvendelser fra media i dag, og vi har registrert at dette faktisk har vært den store mediasaken i dag i tilknytning til beslutning om ny matlov. Jeg tror at på dette området som på så mange andre områder i samfunnet er vi nødt til å stole på at folk bruker sunn fornuft. Det er ikke mulig å lovregulere alt og bruke rettsvesen og politi til å følge opp absolutt alle bestemmelser.

Jeg tror vi får en god matlov gjennom de vedtak, beslutninger, som Stortinget gjør i dag. Det er en fullmaktslov, som det er sagt av saksordføreren, som krever et betydelig etterarbeid fra Regjeringens side, og som ikke minst kommer til å medføre at vi vil få et betydelig antall forskrifter som skal etterleves – et betydelig antall forskrifter som både små og store aktører skal forholde seg til. Derfor er det, som flere før meg har sagt, viktig at tilsynet også har rådgivende oppgaver overfor aktørene innenfor denne sektoren.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Forslaget til ny matlov er ett av fire elementer i den største reformen som har vært gjennomført på matområdet. De andre elementene har Stortinget allerede gitt sin tilslutning til, men jeg nevner dem for sammenhengens skyld. Foruten den modernisering av lovgivningen som matloven representerer, vil følgende endringer bli gjennomført fra 1. januar 2004:

- Det vil skje en restrukturering av det faglige og administrative ansvaret til de tre matdepartementene.
- Det er etablert et nytt felles tilsyn, Mattilsynet, som er på plass fra 1. januar 2004. Mattilsynets viktigste oppgave er å sørge for at tilsyn og kontroll bidrar til å sikre oss forbrukere helsemessig trygg mat.
- Videre er Mattilsynets støttefunksjoner reorganisert, og vi er bl.a. i ferd med å opprette en ny, uavhengig vitenskapskomite som skal foreta risikovurderinger. Vitenskapskomiteen skal organisatorisk ligge under Helsedepartementet. Også EU har opprettet et nytt, uavhengig vitenskapelig organ, European Food Safety Authority, EFSA.

Forslaget til ny matlov dekker hele produksjonskjeden fra fjord og jord til bord og slår sammen helt eller delvis 13 av dagens lover på matområdet. Tanken om en matforvaltning som strekker seg langs hele matproduksjonskjeden, er uttrykk for et ønske om en helhetlig forvaltning av matpolitikken, og den nye loven avspeiler denne

helkjedetenkningen. Det er en økende bevissthet om at sluttproduktet er et resultat av kvaliteten på råvarer og innsatsvarer, som fisk og andre dyr, fôr, såvarer, gjødsel og plantevernmidler, samt det som skjer gjennom videreforedling, lagring, pakking, omsetning og presentasjon. Dersom kvaliteten eller behandlingen av produktene gir helsemessige uønskede konsekvenser for maten, vil en matforvaltning som bare konsentrerer seg om sluttledet, være ineffektiv og lite målrettet. Samtidig er det sluttproduktet forbrukeren møter i butikkhyller, på restauranter, på sykehus, på institusjoner og i kiosken på hjørnet. Regjeringens strategi for å sikre mattryggheten vil derfor være basert på en helhetlig tilnærming som omfatter alle ledd i kjeden, og sammenhengen mellom dem.

Også internasjonalt står helkjedetenkning i fokus. I internasjonalt perspektiv har EU i de siste årene satset sterkt på utvikling av et nytt helhetlig felles regelverk bygd på jord/fjord til bord-perspektivet. EU har fastsatt en forordning – Food Law – som på fellesskapsnivå harmoniserer kravene til all bestående og framtidig lovgivning på næringsmiddelområdet. Food Law vektlegger en ryddig rollefordeling mellom vitenskap, forvaltning og politikk og tilstreber full åpenhet i beslutningene om mattrygghet. Matloven og den nye organiseringen av matforvaltningen har lagt de samme prinsippene til grunn. Regelverket vil i løpet av våren bli foreslått tatt inn i EØS-avtalen og fastsatt som en forskrift med hjemmel i matloven.

Loven framhever gjennom sitt formål befolkningens krav på helsemessig trygge næringsmidler og befolkningens ønsker med hensyn til kvalitet og andre forbrukerhensyn langs hele produksjonskjeden. Drikkevann er omfattet av lovens næringsmiddelbegrep, og det er i større grad enn tidligere lagt vekt på sikring av drikkevannskilder.

Loven skal fremme god plante- og dyrehelse i matproduksjonen, men også generelt. Formålet om å sikre markedsadgang til utlandet ivaretar først og fremst vår store og viktige eksport av fisk og akvatiske organismer, men omfatter selvfølgelig også at norske landbruksprodukter skal sikres markedsadgang.

Et av lovens viktigste budskap er at det er produsenten selv, enten det er tale om den som produserer innsatsvarene eller de ferdige produktene, som er ansvarlig for at produktene er helsemessig trygge. Det offentlige ansvar er å sørge for tilsyn, kontroll og veiledning om regelverket, slik at vi når lovens formål.

Det er også et mål at maten skal oppleves som trygg. I dette ligger det at myndighetene skal ha et spesielt fokus på forbrukernes behov for informasjon og kunnskap. På denne bakgrunn foreslås det for første gang lovfestet rett til informasjon for forbrukerne ved helsefare.

Skal maten være trygg og forbrukerne ha tillit til den, er det viktig med en velfungerende kontroll. Gjennom Mattilsynet vil vi få et tilsynsorgan som følger produksjonsprosessen fra innsatsvarestadiet til maten når forbruker. Matloven følger opp etableringen av det nye tilsynet med å modernisere lovgrunnlaget for tilsynets virkemidler. Tilsynets virkemidler er styrket bl.a. gjennom

mulighet til å pålegge karantene for virksomheter som ikke følger pålegg, eller på annen måte grovt overtrer matlovgivningen. Den utvidede muligheten matloven gir Mattilsynet til uoppfordret å gi informasjon direkte til forbrukere om relevante tilsynsfunn, vil også være et effektivt virkemiddel for å oppnå redelighet og etterlevelse.

Moderne næringsmiddelproduksjon, ofte i stor skala, medfører at konsekvensene av helsefarlig mat kan bli alvorlige. Lovens strafferamme er derfor skjerpet og gjort ensartet for alle typer virksomheter. Det foreslås også at overtredelser skal kunne gjøres opp ved forenklet forelegg, slik at straffesanksjoneringen gjøres mer effektiv.

Lovutkastet er for øvrig bygd opp som en fullmaktslov. Matloven gir hjemmel for horisontale bestemmelser, hvor forskriftsverket vil utfylle den med de detaljkravene som er nødvendige. Matområdet er et gjennomregulert område som i stor grad er harmonisert med EUs regelverk, og mesteparten av dagens forskrifter vil videreføres med hjemmel i den nye loven. Effektiviseringsgevinsten ved å samordne også forskriftene langs hele produksjonskjeden har det ikke vært tid til å ta ut nå, men vil være en av oppgavene som vil bli iverksatt i 2004.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øystein Hedstrøm (FrP): Komiteen sendte et brev til helseministeren som vi fikk svar på, angående hvor mye pliktsubjektene, altså bedriftene, betalte av Mattilsynets utgifter. Svaret fra helseministeren var at de direkte utgiftene i bedriftene, som det jo er rimelig at bedriftene betaler, var 30 pst. av Mattilsynets utgifter. Men de andre 70 pst. bidrar jo disse virksomhetene veldig mye til. De kan ikke ta disse utgiftene ut ved å redusere sine marginer, fordi mange kjøttbedrifter så vidt går i balanse. Så mitt spørsmål til helseministeren blir: Hvorfor er det logisk at næringsutøverne skal dekke mer enn det dobbelte av kostnadene staten har for sitt tilsyn med pliktsubjektene, når de øvrige kostnader gjelder de forpliktel-sene staten faktisk selv har i forhold til forbrukerne?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det er ikke uvanlig i norsk forvaltning at vi har en gebyrfinansiering av så vel tilsynsoppgaver som forvaltningsoppgaver rettet mot næringslivet. På helseområdet – som nettopp berører mange av de samme problemstillingene som den saken vi diskuterer i dag – har vi eksempelvis Statens legemiddelverk, som har både tilsynsoppgaver, kontrolloppgaver og forvaltningsoppgaver overfor en viktig næring, hvor vi har en gebyrfinansiering på opp mot 99 pst. Så det prinsippet som legges til grunn på dette området, er ikke noe særegent for matområdet. Det er noe som også er anvendt på andre felter av forvaltningen.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er riktig som statsråden sier, at vi på en rekke andre områder også har gebyrfinansiering og finansiering gjennom egenandeler. Det har dessverre vært en tendens til økning på dette området de senere år.

Mitt spørsmål til statsråden er: Ser ikke statsråden, all den tid man finansierer nesten hele virksomheten gjennom avgifter, at det ligger ingen incitamenter til å effektivisere og til å redusere sine oppgaver når man vil få betalt for alle de arbeidsoppgaver man utfører, og at man på den måten ikke oppnår de resultater som man kanskje ønsket ved å samle dette i en enhet og dermed effektivisere tilsynet?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg er enig med representanten Enoksen i at en virksomhet som Mattilsynet må ha klare krav til effektivisering og incentiver til effektivisering i forhold til de oppgaver som det er satt til. Jeg kan forsikre om at den betydelige omorganisering av tjenesteapparatet som skjer i forbindelse med reformene 1. januar 2004, nettopp stiller store krav om effektivisering. Det er ikke slik at man her legger opp til en 100 pst. avgiftsfinansiering. Det har også komiteen i sin flertallsinnstilling klart markert. Jeg mener derfor at det er en god balanse mellom de effektiviseringskrav som må stilles fra oppdragsgivende departement, administrativt og styringsmessig, og det som ligger i selve finansierings-systemets incitamenter til en effektiv drift.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, se side 233)

Den reglementsmessige tiden for kveldsmøtet er nå omme. Presidenten vil foreslå at møtet fortsetter inntil dagens kart er ferdigbehandlet. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 2

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl (Innst. O. nr. 37 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 16 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Arbeiderpartiet og 5 minutter til hver av de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Grethe Fossli (A) (ordfører for saken): Som vi hørte i innledningen, er dette en samleproposisjon over endringer i diverse lover som følge av etablering av det nye mattilsynet. For bare kort tid siden i kveld behandlet vi den nye matloven, og vi behandler nå som følge av det endringer i dyrevernsloven, i lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og i husdyravlsloven.

Hovedårsaken til at disse endringene fremmes, er at en nå må ha nye hjemler for gebyr og avgiftsfinansiering av matforvaltningen. I tillegg ønsker en å legge tilsynet

med dyrevernslovgivningen til departementet, for videre delegasjon til Mattilsynet.

Jeg vil ta de enkelte lovene hver for seg, og starter med endringer i dyrevernsloven.

En av endringene som er foreslått, er ny tilsynsmodell. I stortingsmeldingen om dyrevern og dyrehelse, som Stortinget behandlet i vår, fremmet Regjeringen forslag om å redusere dyrevernsnemndenes rolle i dyrevernsarbeidet ved å gi dem en rådgivende funksjon. Det sa Stortinget nei til. Vi ønsket at dyrevernsnemndene fremdeles skulle ha tilsyn og vedtaksmyndighet. Der var Stortinget veldig klare i sine merknader.

I det nye lovforslaget har Regjeringen fulgt opp dette, men i tillegg er det også gitt vedtaksmyndighet til veterinærer i Mattilsynet. Vi ser at dette kan by på problemer, fordi det blir to ledd med samme vedtaksmyndighet, dvs. en dobbeltkompetanse på tilsyn etter dyrevernsloven. Med andre ord: De sidestilles.

Nå behøver ikke dette å bli negativt. Det betyr bare at både nemndene og Mattilsynet kan føre tilsyn og foreta undersøkelser samt gi veiledning om dyrehold. I tillegg kan de altså gi pålegg til dyreeiere og ta dyr i midlertidig forvaring.

Som følge av organiseringen av Mattilsynet vil det bli færre nemnder og færre lokalkontorer med veterinærer. Men når begge har fått samme myndighet, kan dette kompenseres.

Noen hevder at vi ikke burde hatt dyrevernsnemnder, fordi de består av lekmenn. Men når en nå reduserer nemndenes antall betydelig, vil det også være lettere å lære opp medlemmene av nemndene, slik at de får den kompetanse de behøver for å utføre sine verv.

Det vi imidlertid er opptatt av, er at nemndene ikke blir redusert og tilsidesatt. Jeg håper, og er overbevist om, at Regjeringen ved landbruksministeren har fått forståelse for dette og følger det opp i sitt videre arbeid.

Så består disse lovendringene også av paragrafer om avgifter og gebyrer. I likhet med behandlingen av dette i forbindelse med matloven er det også her uenighet i komiteen.

Regjeringen har jobbet fram en forenklet finansieringsmodell som har ført til reaksjoner fra de samme næringene som har reagert på avgiftsnivået i forbindelse med matloven. De prinsipper Regjeringen har fulgt, skal føre til forenkling, gi lavere administrative kostnader og gi mulighet til å se hele matproduksjonskjeden i sammenheng. I tillegg skal en ikke legge utilsiktede bindinger på matforvaltningens prioriteringer.

De partier som utgjør flertallet i komiteen, Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og SV, støtter dette, men vil også påpeke at når en legger opp til en slik forenklet finansieringsmodell som kan føre til at enkelte pliktsubjekter, som det heter, betaler avgift som føles urettferdig, må en legge avgiftene på et lavest mulig nivå.

Jeg kunne ha sagt mye om disse avgiftene, men jeg føler at vi drøftet avgiftene i forbindelse med behandlingen av Mattilsynet, og at dette på en måte er utdebattert. Derfor utdyper jeg det ikke mer.

Mindretallet vil begrunne sine forslag i denne saken.

Øystein Hedstrøm (FrP): Proposisjonen tar for seg forslag om endringer i dyrevernsloven, lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og husdyravlsloven. Forslagene dreier seg hovedsakelig om tilpasninger til den finansieringsmodell som Regjeringen foreslår på matområdet.

Fremskrittspartiet har et helt annet syn enn Regjeringen når det gjelder finansiering av tilsyn med virksomheter. I den grad tilsyn skal finansieres med avgifter og gebyr, må dette begrense seg til tjenester som er direkte relatert til tilsynet. Tilsynsbegrepet i denne proposisjonen og i forslaget til ny matlov favner bredere, idet det omfatter mange andre forvaltningsoppgaver enn tilsyn. Det kan være generell beredskap mot mat- og helsekriser, generell kartlegging og overvåking, administrative støttefunksjoner og kompetanseutvikling, laboratorietjenester, vitenskapelige vurderinger, FoU-basert forvaltningsstøtte, kommunikasjon og samfunnskontakt, for å ha nevnt noe.

Fremskrittspartiet kan ikke akseptere Regjeringens forslag til et utvidet tilsynsbegrep. Begrunnelsen er at aktører, eller pliktsubjekter, vil gjøres økonomisk ansvarlige for det fremtidige mattilsynets virksomhet på områder som er irrelevante for mange av dem. I den forbindelse vil jeg henlede oppmerksomheten på sjette avsnitt i kapittel 2.2 i proposisjonen, hvor følgende er anført:

«Finansieringsmodellen skal fremstå som enkel, oversiktlig og logisk for tilsynets brukere og forbrukere. Det skal være en logisk sammenheng mellom de oppgavene som matforvaltningen utfører og måten de finansieres på.»

For oss er det ikke logisk at f.eks. mineralvannprodusenter gjøres økonomisk ansvarlige for tilsyn med dyrehelse hos selskapsdyr, dyrevern og veterinær vaktordning. Tilsvarende er det heller ikke logisk at sjømatprodusenter gjøres økonomisk ansvarlig for tilsyn med offentlige bestemmelser om storfe og hesteavl. Forslagene fremstår som irrelevante for pliktsubjektene, eller sagt på en annen måte, det dreier seg i realiteten om fiskale avgifter, som vi vil gå imot.

Regjeringen har helt klart endret oppfatning angående tilsynsbegrepet. I stortingsmeldingen om statlige tilsyn hadde Regjeringen et helt annet tilsynsbegrep, som fikk Stortingets tilslutning den gang. Man har nå innført et nytt og utvidet tilsynsbegrep som omfatter svært mange andre lovforvaltningsoppgaver enn tilsyn. Ifølge forslaget er det kun to av oppgavene for matforvaltningen som ikke er tilsyn, og det er regelverksutvikling og internasjonale forhandlinger og møter.

Som nevnt er dette for Fremskrittspartiet uakseptable prinsipper for finansiering av Mattilsynets oppgaver. Vi finner det uriktig at tilsynsobjektene i tillegg til ordinære skatter og avgifter skal særfinansiere ikke bare det spesifikke tilsynet mot dem selv, men også andre oppgaver forvaltningen har, enten disse er tilsynsrelatert eller ikke.

Vi har også en matvarebransje og en kjøttindustri som gradvis eksponeres for internasjonal konkurranse og er presset, slik at den ikke kan bære disse avgiftene alene. Realiseres dette, varslers bransjens folk at det vil komme prisøkninger, med de negative konsekvenser og virkninger dette innebærer.

Fremskrittspartiet har derfor alternative forslag som går på at virksomhetene kun skal belastes med utgifter som begrenser seg til tjenesten som utføres, og er direkte relatert til tilsynet. Da vil man få en kostnad for den enkelte bedrift som er rettferdig, og som ikke vil ligge skyhøyt over det den konkurrerende industri i andre land belastes med.

Jeg vil ta opp forslag nr. 1, på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet, og forslag nr. 2, på vegne av Fremskrittspartiet.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har tatt opp de forslag han refererte til.

Inge Ryan (SV): Dette er en sak vi er relativt enige om, og det blir derfor heller ikke den store debatten. Når det gjelder avgiftsnivået, er jeg enig med saksordføreren i at det debatterte vi i forrige sak, så jeg syns ikke det er noen grunn til å ta opp det igjen.

Jeg har derimot tatt ordet for å kommentere ett forhold. Et bredt flertall i komiteen sier at det skal være minst én dyrevernsnemnd innenfor hvert av Mattilsynets lokalområder – jeg understreker: minst én dyrevernsnemnd. Vi vet at Norge er et langstrakt land, og for enkelte lokalområder er det ganske store områder vi snakker om. Derfor er det viktig at man ikke blir for grådig med å etablere antall dyrevernsnemnder, slik at man mister den oversikten som det er viktig at en dyrevernsnemnd har.

Vi i SV er også positive til den tenkning at man må ha inn både legfolk og fagfolk i dyrevernsnemndene. Den blandingen tror vi er veldig sunn. Det gjør at man får inn den fagkunnskapen som skal til, og samtidig den lokal-kunnskapen som er helt nødvendig for at man skal kunne drive dyrevernsnemndene på en god måte. Og med en god måte tenker vi ikke minst på dette med forebyggende dyrevernsarbeid, at man klarer å sette inn mye ressurser, slik at det ikke bare er når det er dyretragedier på gang dyrevernsnemndene griper inn, men at man klarer å bruke ressursene slik at man kan gi veiledning og råd før dyretragedier inntreffer.

Odd Roger Enoksen (Sp): Etter det som har vært sagt så langt, er det bare ett forhold som jeg føler behov for å kommentere, og som jeg gjerne vil be statsråden gi en kommentar til når han får ordet.

I lovforslaget legges det opp til at departementet skal ha kompetanse til å oppnevne dyrevernsnemndene. Departementet skal igjen delegere til Mattilsynet. For meg framstår det som en liten merkverdighet og som ulogisk at det organ som skal være sekretariat for dyrevernsnemndene, skal ha ansvaret for å oppnevne de samme nemndene, og at Mattilsynet, som på flere områder har nøyaktig den samme kompetansen til å fatte beslutninger som det dyrevernsnemndene får, også skal oppnevne nemndene. Så jeg vil be statsråden vurdere å holde fast på det systemet vi har i dag, hvor det er fylkesmannen som har ansvaret for å oppnevne dyrevernsnemndene. Jeg har problemer med å forholde meg til den begrunnelsen som brukes for at ikke fylkesmennene skal ha dette ansvaret, når man i proposisjonen sier:

«Det har vist seg vanskelig å nå ut med tilstrekkelig informasjon til samtlige fylkesmenn.»

Man nevner dette i forbindelse med fylkesmannens ansvar for å oppnevne dyrevernsmennene. Det framstår som litt merkelig og burde vel egentlig ikke være noe problem. Jeg tror det av både nemndene og Mattilsynet vil bli oppfattet som litt merkelig av de som har en sekretariatsfunksjon, og som delvis har samme kompetanse, også skal oppnevne disse nemndene. Så jeg vil be om at statsråden kommenterer spesielt det.

Statsråd Lars Sponheim: Jeg skal avgrense innlegget mitt til å handle om det debatten så langt i all hovedsak har handlet om, nemlig ny tilsynsmodell i dyrevernsløven. Jeg kan bekrefte det saksordføreren tok opp i sitt innlegg, at her vil departementet følge opp det som er Stortingets vilje. Tilsynsmyndigheten blir lagt til departementet, ved Mattilsynet, og det er dyrevernsmennene som får delegert myndighet og kommer inn under forvaltningens instruksjonsmyndighet. Det er også slik det har vært omtalt i dag, at antall nemnder blir redusert, men rollen skal opprettholdes. Og jeg har merket meg de synspunkter som har kommet, bl.a. fra representanten Ryan.

Et viktig tema har vært dobbeltkompetansen mellom dyrevernsmennene og distriktsveterinærene, slik det også er i dagens situasjon. En har mye erfaring med at det ikke byr på store konflikter i praksis. Men vi kjenner også til at det i visse tilfeller har forekommet et dobbelttilsyn, og det er ikke rasjonelt. Når nemndene nå kommer inn under Mattilsynets instruksjonsmyndighet, vil et slikt dobbelttilsyn bli forebygget, slik vi ser det, gjennom det regelverk og de forskrifter og retningslinjer som skal utarbeides, hvor gjennomføring av inspeksjoner og samhandling mellom nemndene og Mattilsynet vil bli nedfelt, slik at tilsynet både blir hensiktsmessig og rasjonelt. Nemndene kan også gjennom instruksjoner bli pålagt en aktivitetsplikt, noe en ikke har kunnet pålegge tidligere, som nettopp har medført problemer på grunn av stor variasjon mellom nemndene når det gjelder aktivitetsnivå.

Stortinget vil på en egnet måte bli orientert om hvordan tilsynet med dyrevernsløven fungerer etter den nye tilsynsmodellen. Det er i tillegg satt i gang et stort arbeid med å revidere hele dyrevernsløven, med bakgrunn i stortingsmeldingen som ble behandlet for et halvt års tid siden. Stortingets føringer i forbindelse med dyrevernsmennene vil bli lagt til grunn i utarbeidelsen av endelig tilsynsmodell. Og det endelige lovforslaget forventes å bli fremmet for Stortinget i løpet av 2006.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 239)

S a k n r . 3

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i domstoloven og jordskifteloven (jordskifterettens stilling og funksjoner) (Innst. O. nr. 25 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 106 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Rigmor Andersen Eide (KrF): På vegne av saksordføreren viser jeg til innstillingen fra næringskomiteen om lov om endringer i domstoloven og jordskifteloven, Ot.prp. nr. 106 for 2002-2003, som er det siste ledd i arbeidet med å fastlegge organisasjonsformen til jordskifterettene.

Det som har vært hovedtema, har vært hvorvidt retten skal fortsette som særdomstol eller inneha rollen som uavhengig forvaltningsorgan. Beslutningen vi har tatt, er at jordskifterettene fortsetter som særdomstol.

Det har vært en bred og omfattende runde før Regjeringen kom med sin anbefaling, som bygger på resultatene fra Løken-utvalget. Dette utvalget ble nedsatt i 2000 med oppdrag om å vurdere jordskifterettens stilling og funksjoner.

Jordskifte går så langt tilbake i tid som til landloven av 1274. Dette området har utviklet seg kontinuerlig fram til den jordskifteretten vi har i dag. Hensikten er å klarlegge eiendomsforhold i grensegang eller rettsutgreiingssaker. Jordskifteretten er derfor en viktig institusjon for å sikre rettssikkerheten for grunneiere i Norge, i en tid da mange mener at rettssikkerheten for grunneiere er under press.

Det som har vært viktig i arbeidet med endringene i jordskifterettens stilling og funksjoner, har vært demokratihensyn, uavhengighetsprinsippet, rettssikkerhets-hensyn og folkets tillitt. Disse prinsippene har vært utgangspunkt for drøftingene rundt jordskifterettens framtidige organisering. Resultatet av de forslag som er fremmet, medfører at det foreslås at jordskifterettene administrativt flyttes fra Landbruksdepartementet til Domstoladministrasjonen i Trondheim. Dette vil få den konsekvens at jordskifterettene vil få samme uavhengige stilling i forhold til utøvende makt som de alminnelige domstolene. Fagansvaret for jordskifteloven blir fortsatt i Landbruksdepartementet, og oppgaver forbundet med budsjett og dommerutnevnelser foreslås flyttet til Justisdepartementet. Enheten vil videreføres med en desentralisert struktur.

Jeg synes det er hensiktsmessig at jordskifteretten fortsatt organiseres som en særdomstol, ikke som et uavhengig forvaltningsorgan, og dette, sammen med de øvrige forslagene til endringer i denne saken, står en samlet næringskomite bak.

Aud Gaundal (A): I og med at det er så stor enighet i komiteen, som representanten Andersen Eide har redegjort for, har jeg i realiteten bare noen spørsmål til statsråden.

Både i Løken-utvalget, i Ot.prp. nr. 106 og i innstillingen fra komiteen er det pekt på at det nå må foretas en totalgjennomgang av jordskifteloven. Bakgrunnen er at det har vært gjennomført en rekke enkeltstående endringer i loven siden 1979. Lovbestemmelsene er derfor etter hvert blitt lite koordinert. Følgene er at loven har blitt uoversiktlig, og at den er svært vanskelig å forstå både for brukerne og for de som arbeider ved jordskifterettene. Det er derfor viktig at det nå så raskt som mulig blir foretatt en bred gjennomgang av hele loven.

Når mener statsråden at en slik gjennomgang kan være gjennomført? Etter vår mening kan det ikke være nødvendig å vente til at overføringsprosessen i forhold til Domstoladministrasjonen er avsluttet, da vil i så fall mye tid gå tapt. Vil det ikke derfor være fornuftig at gjennomgangen starter så snart som mulig?

H e i d i G r a n d e R ø y s hadde her teke over presidentplassen.

Statsråd Lars Sponheim: Innstillingen som behandles i dag, er siste ledd i arbeidet med å fastlegge organisasjonsformen til jordskifterettene. Hovedspørsmålet har vært om jordskifterettene skal videreføres som særdomstol, som de har vært siden 1857, eller om de skal omdannes til et uavhengig forvaltningsorgan. Regjeringens konklusjon om at jordskifterettene skal videreføres som særdomstol er, som også en samlet komite har kommet fram til, begrunnet prinsipielt og tar sitt utgangspunkt i uavhengighetsideene og andre sentrale domstolprinsipper.

Jeg deler i all hovedsak de vurderinger og konklusjoner et samlet Løken-utvalg har gitt uttrykk for i kapittel 7 i NOU 2002: 9, om jordskifterettens stilling og funksjoner. Jeg viser også til den brede støtte dette har fått i høringen til utredningen og fra komiteen.

MMI-undersøkelsen som ble gjort i tilknytning til Løken-utvalgets arbeid, viser – ikke overraskende – at jordskifterettene nyter stor tillit i samfunnet. I det bebudede arbeidet med lovendringer, som departementet vil starte opp i 2004, vil departementet ta med seg de synspunkter som er kommet fram gjennom undersøkelsen. Jeg er derfor spesielt glad for at komiteen slutter seg til Regjeringens to bærebjelker for det forestående lovarbeidet:

- de helt nødvendige lovendringer i lovverket som følger av den underliggende prinsippbeslutning om å videreføre jordskifterettene som særdomstol
- at fortrinnsvis til jordskifterettene videreføres, bl.a. ved at partene får juridiske eiendomsfaglige og tekniske tjenester i en og samme sak, og at saksbehandlingsreglene legges til rette for selvprosederende parter

Jeg har merket meg at et enstemmig Løken-utvalg, med bred støtte i høringen, ber om at grensegangssakene eksklusivt bør legges til jordskifterettene, som i dag har ca. 90 pst. av disse sakene. Utvalget begrunner dette bl.a. i hensynet til å begrense overlappende kompetanse, hensynet til at det tekniske apparatet ved jordskifterettene kan begrense omfanget av tvister, ved rekonstruksjon og påvising av grenser i marka, og ikke minst av hensyn til

vårt matrikkelsystem. Jeg ser det som viktig at grensemerket blir koordinatbestemt, slik det har vært gjort og gjøres i Europa for øvrig. Dette utgjør etter min mening en viktig del av vår nasjonale infrastruktur og er av stor betydning for realkreditt og den økonomiske dynamikken i samfunnet.

Jeg har også merket meg at et samlet Løken-utvalg foreslår at lensmannskjønn legges til jordskifterettene. Det framheves spesielt at naturskadeskjønn bør vurderes lagt under deres kompetanse.

Jeg vil følge opp disse forslag når mandat for ny jordskiftelov vil bli gitt i løpet av første halvår 2004.

Bestemmelsene om ikrafttreden i tilrådingen til vedtak bygger på delt tidspunkt for ikrafttredelse. Bestemmelsene om utnevning av jordskiftedommere og jordskifteoverdommere, i samsvar med Grunnloven § 22, vil tre i kraft like etter nyttår. Andre bestemmelser kan trolig ikke tre i kraft før den administrative del av jordskifterettene er på plass ved Domstoladministrasjonen i Trondheim. Landbruksdepartementet vil i mellomtiden, etter samråd med Justisdepartementet, benytte tilsvarende saksbehandlingsrutiner ved utnevning av jordskiftedommere som tidligere har vært praktisert ved beskikkelse.

Til spørsmålet fra representanten Gaundal: Jeg deler hennes utålmodighet når det gjelder å komme i gang med det nødvendige reformarbeidet. Det er et svært moderniseringsarbeid i dette lovverket som står foran oss. Jeg sa i mitt innlegg at vi vil komme i gang med dette over jul. Realiteten er at vi er i gang, deler av dette er allerede ute på høring, bl.a. spørsmålet om et urbant jordskifte og spørsmålet om mandat. Jeg ser vel for meg at vi her vil kunne ha en gradvis framrykking, hvor vi kan komme til Stortinget med forslag om moderniseringer av loven gradvis, slik at vi raskt kan komme i gang og også levere resultater. Men vi må nok regne med at det tar noen år før vi har fått en fullstendig gjennommodernisering av loven, men vi skal komme raskt i gang, og vi skal ganske raskt også kunne komme til Stortinget med de første moderniseringsforslag.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 3. (Votering, sjå side 242)

S a k n r . 4

Innstilling fra næringskomiteen om lov om Innovasjon Norge (Innst. O. nr. 30 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 14 (2003-2004))

Presidenten: Etter ynske frå næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletida vert avgrensa til 10 minuttar til ordføraren for saka, 5 minuttar til kvar av dei øvrige gruppane og 5 minuttar til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det vert gitt høve til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Dette er å sjå på som vedteke.

Inge Ryan (SV) (ordfører for saken): Lov om Innovasjon Norge er en oppfølging av virkemiddelproposisjonen som Stortinget behandlet den 18. juni i år.

Komiteen er enig om en rekke ting når det gjelder det nye selskapet, Innovasjon Norge. Det vi alle er opptatt av, er at vi skal få et virkemiddelapparat som er såkalt proaktivt. Proaktivt er et nytt moteord, men det betyr altså at vi skal ha et virkemiddelapparat som er mer samarbeidsvillig og mer løsningsorientert enn tidligere, og som er mindre opptatt av dette med regler, dette med å være litt bankaktig når det gjelder å behandle søknader. Vi skal ha et virkemiddelapparat som i langt større grad går ut til næringslivet og leter etter gode løsninger, slik at bedrifter kan skape gode og trygge arbeidsplasser rundt omkring i hele landet. Komiteen sier at vi skal ha et «sømløst virkemiddelapparat». Det betyr at vi skal få en mye bedre samordning mellom de ulike aktørene. Nå går fire av disse aktørene sammen i ett selskap, Innovasjon Norge, mens vi også skal ha de andre aktørene med i en brukerfront. Komiteen er veldig opptatt av at dette skal fungere på en slik måte at næringene og bedriftene opplever å møte én dør, og at man slipper å bruke tid og krefter på å springe rundt og få ulike svar på ulike plasser, og blir vist fra det ene kontoret til det andre.

Ellers ble vel flere av komiteens medlemmer litt overrasket da vi fikk denne proposisjonen fra Regjeringen og leste formålsparagrafen, § 1. Der hadde man da valgt å ta ut ordet «distrikt». Personlig lurte jeg på i starten om det var en trykkfeil. Vi vet at da man startet med Distriktenes utbyggingsfond i 1951, var «distrikt» det store ordet med hensyn til formålet med det organet. Senere fikk man tidlig på 1990-tallet Statens nærings- og distriktutviklingsfond, der «distrikt» fortsatt var en vesentlig del av virkemiddelapparatet. Når vi nå fikk proposisjonen om dette tredje organet, etterfølgeren, som heter Innovasjon Norge, så var ordet «distrikt» tatt ut av formålsparagrafen.

Nå har vi heldigvis mange kloke hoder i komiteen. Så dette ble nesten enstemmig – med unntak av Fremskrittspartiet – rettet opp, og nå har formålsparagrafen igjen «distrikt» med som en del av formålet for Innovasjon Norge. Og jeg som saksordfører må si at jeg er særdeles glad for at det er ingen tvil om at Innovasjon Norge særlig skal jobbe med næringsutvikling i hele landet, og det gjelder også distriktene, og distriktene er de områdene i Norge der det er noe spredt bosetting.

Et tredje forhold som vi har diskutert i komiteen, går på om primærnæringene skal ha en plass i styret for den nye enheten Innovasjon Norge. Det er nok et flertall i komiteen som er enig i at man bør tilstrebe å få en sammensetning av styrene som avspeiler de næringene som er i området. Det er ikke et flertall som fremmer forslag om at primærnæringen skal inn i styret. Men hvis man leser komiteens merknader, er det et flertall som klart peker på at man ønsker at primærnæringene også skal ha del i styret – der det er naturlig rundt omkring i landet.

Et fjerde forhold som jeg vil peke på, gjelder forholdet til utenrikstjenesten. Vi får nå Eksportrådet som en

del av Innovasjon Norge. Vi har mange utenriksstasjoner rundt omkring i landet, og det kan lett oppstå konflikter mellom Innovasjon Norge og ambassadene rundt omkring. Vi i SV synes det er viktig at man ikke får for mange konflikter og uoverensstemmelser som hindrer den jobben som skal gjøres, og mener at Innovasjon Norge må ha mulighet til å instruere stasjonssjefene rundt omkring på utenriksstasjonene, slik at man unngår unødvendig bremsing av næringslivet når de skal ut i den store verden med produktene sine.

Helt til slutt vil jeg peke på et forslag som kun Fremskrittspartiet og SV har fremmet. Vi ønsker å få utredet konsekvensene av å gi virkemiddelapparatet fireårige budsjetterammer. Jeg vet at det er et litt spesielt forslag, men vi vet samtidig at næringslivet etterspør langsiktighet. Man sliter med at det er nye rammer fra år til år, og behovet for å vite noe mer om hvordan det blir lenger fram i tid, er veldig stort. Dette gjelder nok ikke bare for næringslivet, men også for andre områder i samfunnet. Det hadde vært interessant å få utredet konsekvensene, prøvd det ut på et område, som f.eks. innenfor Innovasjon Norge, og sett om det på en måte ville bli bedre for næringslivet – selv om dette også har en del ulemper. Det er ikke flertall for dette forslaget, men SV fremmer det, sammen med Fremskrittspartiet.

Jeg tar opp forslaget.

Presidenten: Representanten Inge Ryan har teke opp det forslaget han refererte til.

Grethe Fossli (A): Selskapet Innovasjon Norge skal se dagens lys 1. januar 2004. Vi har ved flere anledninger i høst diskutert dette med innovasjon i Norge og etableringen av selskapet. Det har vært spennende å følge prosessen litt fra sidelinjen. Jeg må si at vi har stor tro på det nye selskapet og de mulighetene det gir for samarbeid på tvers av bransjer, noe vi ikke har sett tidligere. Det å få portaler som gjør at folk kan gå et sted og få hjelp, er veldig bra.

I dag behandler vi lovforslaget til det nye særlovsselskapet. Som det framgår av innstillingen, er det ikke mye vi er uenige om. Men vi har endret på noe i forhold til forslaget fra Regjeringen. Den viktigste endringen ble foretatt i formålsparagrafen. Der hadde Regjeringen utelatt ordet «distrikt», som saksordføreren nevnte. Dette er nå på plass, og vi er fornøyd med det. Selskapet skal bidra til å utløse næringsmessige muligheter i hele landet, i regioner og i distriktene.

Det er viktig at en har mulighet til å sette inn midler som går på tvers av distrikt og regioner. Vi har i SNDs historie sett flere eksempler på dette. Innovasjon Møbel er et slikt program, som favner bedrifter i flere regioner. Derfor må det ikke være tette skott mellom regionene som hindrer en i å utnytte ressursene i hele landet. Reiselivsnæringen er også et slikt område.

Arbeiderpartiet understreker derfor viktigheten av at en har virkemidler som er landsdekkende, og som kan brukes på den måten som er fornuftig i forhold til de enkelte bransjer. Det er selskapets formål og virkeområde – samt organisering.

Det er viktig at Innovasjon Norge blir et selskap for de små og mellomstore bedrifter, som selv ikke har et stort nok apparat til f.eks. å profilere seg i utlandet, eller til å finne fram til miljøer som kan bidra til produktutvikling og bedre design.

Så til kvinnene. SND har de siste årene satset på kvinner og innovasjon. Arbeiderpartiet og SV er veldig opp-tatt av at dette fortsetter. All erfaring viser at det skal litt mer til for at kvinnene satser for seg selv, enn for at mennene gjør det. Derfor er det nødvendig med en egen sat-sing på kvinner. Som vi sier i innstillingen, gikk 17 pst. av bevilgningene til næringsrettede virkemidler til kvin-ner i 2002. Vi ønsker at dette skal økes. Vi kunne ha gjort som regjeringspartiene, bare sagt at dette skal økes, men vi mener at en må være målrettet enn som så. Vi ber derfor om at minst 30 pst. av de landsdekkende ordn-ingene skal gå til kvinnerettede prosjekter. Det jeg nå sier, er rettet til regjeringspartiene og til spesielt SV. Er det viktig at det finnes landsdekkende ordninger? Hvis ikke er denne anmodningen bortkastet.

Det er et spennende selskap som 1. januar går i gang. Stortinget må i framtiden bidra til at dette selskapet har gode nok virkemidler å jobbe med. Vi ønsker det nye sel-skapet lykke til og håper at det skal bidra til mer innova-sjon i Norge.

Ivar Kristiansen (H): Jeg er glad for at Regjeringen i det alt vesentlige får full oppslutning om sine forslag i oppfølgingen av denne saken. Det som er sagt her av tid-ligere talere om formålsparagraf osv., er forhold som fullt og helt har regjeringspartienes oppslutning. Ordet «distrikt», distriktene og de mest næringssvake område-ne, har fullstendig prioritet i det arbeidet som Regjer-ingen nå er i gang med på dette området, i det budsjettet som angår næringskomiteens områder, og som ble ved-tatt tirsdag. At man også denne gangen, i forbindelse med neste år, velger å prioritere de mest næringssvake områdene i dette landet, synes jeg det ikke er vanskelig å forsvare i det hele tatt. Det er deres tur denne gang, og jeg går ut fra at hele Stortinget slutter opp om det videre arbeidet.

Jeg synes at saksordføreren på en god måte har fulgt opp det arbeidet som ble vedtatt i sin opprinnelse i vår, og som i dag følges opp med etableringen av det nye in-novasjons- og internasjonalsiseringsselskapet. Dette betyr at vi får på plass et mer målrettet virkemiddelapparat, og vi trenger faktisk et virkemiddelapparat som for morgen-dagen er tilpasset norske bedrifters nye konkurransesitua-sjon, og som deltar i et langt mer globalisert opplegg og med en annen mer grenseløs økonomi enn det som har vært tilfellet når vi ser noen få tiår bakover i historien. Derfor trenger vi et grenseløst virkemiddelapparat hvor de næringsrettede virkemidlene som i dag ligger under SND, SVO, Norges Turistråd og Norges Eksportråd, må ses i en større sammenheng, og gjennom selskapet In-novasjon Norge vil vi komme til å oppnå dette.

Det er også all grunn til å si seg fornøyd med det tem-poet som denne prosessen har vært gjennomført i. Det er en gigantisk prosess som nå om kort tid ender opp i at vi

har det nye selskapet på plass fra årsskiftet. Og det skal sannelig mye til å få alt smertefritt gjennom på såpass kort tid. Det er all grunn til å gi honnør til dem som har ansvaret for denne oppfølgingen i departementet. Det be-tyr at vi er helt avhengig av å lykkes på dette området hvis vi skal oppnå de gode intensjonene som Stortinget har i behandlingen av denne saken.

Det vi nå oppnår, er at vi rundt om i landet får plassert virkelig robuste enheter, og i den grad reiseliv, eksport og innovasjon virkelig betyr noe, er det viktig at de en-kelthetene som nå etableres, kan etableres på en smi-dig og robust måte. Det er veldig viktig at de fylkesenhe-tenes som får de respektive kontorene på plass, ser den muligheten man faktisk nå har til å få utapparatet plas-sert rundt omkring, fortrinnsvis på 17 forskjellige arenaer rundt om i landet, hvor vi trekker kunnskap og kompe-tanse fra Norges Turistråd og Norges Eksportråd ut til de respektive enhetene. Med den kunnskap og markedskon-takt som dette vil komme til å gi, skal det nå gi Distrikts-Norge et helt annet og mye bedre apparat som skal kunne håndtere og serve næringslivet rundt om i hele landet. Derfor tror jeg at hvis man tar denne muligheten i bruk, og at næringsliv og offentlig forvaltning nå ser mulighe-ten som blir gitt dem, vil dette – sammen med de mulig-hetene vi også gir økonomisk i form av regionale såkorn-fond, og også andre muligheter når det gjelder økono-misk politikk for handel og næringsliv – være til glede, gunst og utvikling for hele Distrikts-Norge.

Men det er også en forutsetning at de fire enhetene som nå slås sammen, viser den nødvendige evne, vilje og motivasjon til å gå i takt fremover. Lykkes de der, blir sluttresultatet deretter. Det betyr at vi kan se morgenda-gen lyst i møte.

Øystein Hedstrøm (FrP): Stortinget behandler nød-vendige lovforslag i tilknytning til etableringen av den nye gründeretaten Innovasjon Norge. Det stilles store forventninger til denne enheten, som tar mål av seg til å bli den viktigste offentlige institusjon med sitt bidrag til nyskaping, vekst og internasjonalisering. Mange oppfin-nere, gründere og industrialister har savnet en etat med enkel tilgang til offentlige virkemidler og et mer samord-net tilbud som et ledd i å få en enklere hverdag. La oss håpe at forventningene vil innfris. For å få dette til mener Fremskrittspartiet at selskapet bør få stor grad av frihet til å utvikle seg i ulike retninger, og at Stortinget derfor ikke bør legge for sterke føringer som kan hindre kreati-vitet og utvikling innenfor de økonomiske og lovmessige rammer som settes.

Organiseringen av selskapet, slik det legges opp til fra Regjeringens side, synes å være fornuftig. Styret gis stor grad av frihet i den interne organiseringen, med et helhet-lig ansvar overfor eier. Distriktskontorene får muligheten til å utvikle seg forskjellig uten å lovfeste styring og struktur. Det er også fornuftig at ikke enkelte næringer gis eksklusive rettigheter til styrerepresentasjon. Regio-nale forhold knyttet til de utfordringer næringslivet kon-fronteres med der, bør være avgjørende for den kompe-tanse som blir representert i de enkelte styrer.

Partnerskapet med utenriktjenesten og økt evne til å levere de nødvendige tjenester for næringslivet i internasjonaliseringprosessen kan bli den største utfordring for det nye selskapet. Fra tredje kvartal i fjor til tredje kvartal i år har vi tapt 21 000 industriarbeidsplasser. Eksportrelaterte bedrifter i et betydelig antall dels forvirtrer og dels flytter ut sin virksomhet. Geir Storeng, styreformann i Euro Export Invest, sa til Aftenposten 24. november:

«Det er ikke produkter, teknologi eller kostnadsnivå som hindrer norske bedrifter i å lykkes internasjonalt. Årsaken er mangel på kunnskap om og fokus på å bygge internasjonale organisasjoner, relasjoner og markedsinnsikt.»

Mange norske bedrifter stiller uforberedt når de skal ta markedsandeler i utlandet. De undervurderer behovet for tid, ressurser til satsinger og hvordan man bygger de nødvendige relasjoner. Ofte blir resultatet en ufokusert og tilfeldig satsing. Derfor vil det nye selskapet bli svært viktig i arbeidet med å løfte norske eksportbedrifter frem til suksess.

Forslaget til lov angir ingen prioritering av bransjer. Prinsippet om næringsnøytralitet bør selvfølgelig ligge i bunnen, men vi bør likevel påse at vi har internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår innenfor de næringer hvor vi allerede har kompetanse eller åpenbare naturgitte fortrinn vis-à-vis andre land. Når det nye selskapet gis stor frihet til å utforme bruken og sammensetningen av virkemidlene, er det viktig å se behovet for å ha den kompetanse som skal til for å løfte frem og prioritere enkelte næringer, kunnskaps- og teknologimiljøer.

Den nye gründeretaten stiller med et vidt spekter av kompetanse, virkemidler og kombinasjonsmuligheter, og det bedrer suksessmulighetene. Til nå har vi hatt et mer oppsplittet virkemiddelapparat. Mange av de viktigste ordninger som fremmer innovasjon, har vært kanalisert gjennom SND.

Selv om SND har vært en helt sentral aktør for entreprenørskap og bedriftsutvikling, viser en undersøkelse i regi av Bedriftsforbundet at bare 40 pst. av medlemsbedriftene har hørt om SND. Av disse bedriftene er det 32 pst. som opplever det som vanskelig å orientere seg om låne- og tilskuddsmuligheter. Derfor har den nye enheten, som får større bredde, muligheter og ressurser å spille på, et langt bedre utgangspunkt til å utvikle Innovasjon Norge som merkevare. Et samlet politisk miljø støtter opp om etaten og har forhåpninger til at en sørger for at både knoppskytninger og eksisterende virksomheter blir mer innovative.

På vegne av Fremskrittspartiet håper jeg at dette kan bli en av flere strategier som kan bidra til at Norge etter hvert kan innta en tettposisjon når det gjelder teknologiutvikling og konkurransekraft.

Jeg vil ta opp forslag nr. 1 på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, og forslag nr. 2 på vegne av Fremskrittspartiet.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har teke opp dei forslaga han refererte til.

Rigmor Andersen Eide (KrF): I næringskomiteen behandlet vi tidligere i år St.prp. nr. 51 for 2002-2003, Virkemidler for et innovativt og nyskapende næringsliv. Gjennom behandlingen av denne saken gav Stortinget samtidig sitt samtykke til å opprette et nytt innovasjons- og internasjonaliseringsselskap – Innovasjon Norge. Dette selskapet skal fra 1. januar 2004 få ansvaret for forvaltningen av de næringsrettede midlene som i dag ligger under SND, SVO, Norges Turistråd og Norges Eksportråd.

I forhold til selve organiseringen av denne nye enheten har det naturlig nok vært reist spørsmål om hva slags form denne skal ha. Det er vedtatt å opprette et eget selskap ved lov, et særlovselskap. Dette har vært svært viktige avklaringer, fordi selskapet skal være et verktøy for myndighetenes nærings-, handels- og regionalpolitikk, samtidig som det skal være en serviceinstitusjon og premissleverandør for politikktutforming.

En viktig målsetting for selskapet skal være å forvalte og utvikle virkemidler som til sammen skal bidra til økt innovasjon i næringslivet over hele landet, der ulike distrikter og regioners næringsmessige muligheter blir vektlagt.

Virkemidlene det er snakk om, gjelder for det første finansiering, herunder tilskudds-, låne-, garanti- og egenkapitalordninger. For det andre gjelder det rådgivning og kompetansehevende tiltak, for det tredje nettverk og infrastruktur og for det fjerde profilering av norsk næringsliv i utlandet.

Målgruppen er i utgangspunktet små og mellomstore bedrifter, entreprenører og andre med vekstpotensial. Samtidig vil jeg benytte anledningen til å peke på betydningen av at store deler av innovasjonen utvikles i allerede etablerte, gjerne store, bedrifter hvor vi har lange tradisjoner gjennom flere generasjoner. Slike bedrifter er det flere av i mitt distrikt. Dette har ikke kommet godt nok fram, synes jeg.

Det er positivt med den optimismen og det pågangsmotet ulike innovasjonsmiljøer legger for dagen. Det har vi opplevd, bl.a. på flere av næringskomiteens reiser. Jeg må i den forbindelse nevne et nasjonalt pilotprosjekt, «Center of Expertise», som åpnes nå i desember i Ålesund, et prosjekt som skal utvikle partnerskap mellom kunnskapsprodusenter, bedrifter og offentlige myndigheter. Det skal være et senter som utnytter ekspertisen, den kunnskap og erfaring som allerede er i næringslivet, og videreutvikle dette til innovasjon og nyskaping for vår region.

Så tilbake til Innovasjon Norge. For brukerne vil det nå bli lettere å komme i kontakt med og få oversikt over virkemidlene, ved denne samordningen av virkemidlene.

Vi i Kristelig Folkeparti synes det er viktig å peke på at det bør være en målsetting at en større andel av bevilgningene til virkemiddelapparatet bidrar positivt i den videre utviklingen av kjønns- og likestillingsperspektivet i næringslivet. Virkemidlene må i større grad målrettes mot kvinners måte å agere og organisere seg på, slik at vi i større grad får utnytte det totale innovative potensialet.

Det skal også bli interessant å følge fylkeskommunene i denne forbindelse, da disse er gitt en sterk rolle som utviklingsaktører ved å skulle utvikle regionale næringsplaner og strategier. Når det gjelder selve kontorstrukturen, er vi opptatt av at denne i hovedsak skal følge fylkesstrukturen.

Storsatsingen Landbruk Pluss er noe som vil være en av de sentrale oppgavene for Innovasjon Norge. Dette er en oppgave som skal prioriteres høyt, og det er av stor betydning å dra landbruksnæringen og berørte offentlige aktører med i samarbeidet. Ut fra landbrukets omfang i Innovasjon Norge er det viktig at denne næringen er representert i Innovasjon Norge sine regionale styrever, med representanter oppnevnt etter forslag fra næringens organisasjoner.

Det vil bli spennende å følge fortsettelsen og se hvordan Innovasjon Norge vil bidra til økt innovasjonsevne i praksis. Dette har jeg tro på, og jeg tror at vi sammen med den riktige fokusering kan få økt innovasjon gjennom en organisering som legger opp til mer samarbeid og koordinering av virkemidlene, samt en økt bevisstgjøring på strategier og målsettinger om innovasjon.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er en betydelig strukturering og omorganisering av virkemiddelapparatet som har funnet sted i løpet av relativt kort tid. Dette er en omorganisering som utvilsomt har vært krevende, både for de berørte organisasjonene, for de ansatte og også for brukerne. Bare det å smake litt på navnet til den nye enheten – Innovasjon Norge – forteller oss at vi har tatt et ganske langt sprang fra det som var Industribanken, Statens Landbruksbank, Statens Fiskarbank og Distriktenes Utbyggingsfond. Man kan jo lure på om det er mulig å ivareta alle de oppgavene som har ligget i disse forskjellige enhetene, også innenfor den nye enheten, spesielt med tanke på den voldsomme rasjonalisering som har funnet sted i løpet av de siste årene innenfor disse organisasjonene.

Man kan vel ha forståelse for at det til tider har vært frustrasjon både i forhold til endringer av økonomiske rammer og mangel på bevilgninger som gjør at man har måttet si nei til mange gode prosjekter og ikke minst kvittet seg med mange gode medarbeidere i løpet av relativt kort tid. Men jeg tror den organiseringen man har funnet fram til nå, vil komme til å bli bra. Å bidra til at innovasjonen øker er avgjørende for den økonomiske utviklingen til landet, og det må være sentralt i arbeidet framover.

Samtidig er det viktig å ta vare på det som er bra, og gi muligheter til å utvikle de prosjekter og de bedrifter som har utviklingsmuligheter, men som ikke først og fremst driver med nyskapende aktivitet. De kan likevel ha behov for statlig medfinansiering for å kunne realisere det som kan vise seg å bli gode prosjekter. Også denne type virksomhet må tas vare på innenfor Innovasjon Norge, innenfor denne organisasjonen som nå blir etablert, og innenfor de økonomiske rammene som blir stilt til disposisjon.

Det er et flertall i komiteen som sterkt understreker behovet for å opprettholde en tung distriktsprofil i Inno-

vasjon Norge. Det er ikke uten grunn. Distrikts-Norge står fortsatt overfor betydelige utfordringer. Samtidig som det finnes et stort potensial for utvikling av næringsliv og bosetting i Distrikts-Norge, er det et paradoks at man år etter år nærmest opplever ensidig sentralisering.

På toppen av det som har skjedd, får man de utfordringer som er knyttet til kostnadsøkning på grunn av omlegging av arbeidsgiveravgiften. Industrien har utfordringer, og ikke minst ser vi det innenfor marin sektor. Disse forholdene gjør at det er nødvendig å fokusere sterkt på distriktsprofilen, slik som flertallet i komiteen også har understreket. Der sier man også at man forutsetter at det blir lagt hovedkontorfunksjon til distriktskontorene.

Flertallet sier også at styret ved regionkontorene skal reflektere de utfordringer som næringslivet i regionen står overfor. Det vil si at sammensetningen av styret vil måtte variere fra region til region, avhengig av hva slags type næringsliv man har. Det er fornuftig og nødvendig at det blir gjort.

Til slutt: Flertallet i næringskomiteen sier at primærnæringen må være representert i styret, både sentralt og regionalt. Det er nærmest en selvfølge, for både i forhold til fiskerinæringen, marin sektor og i forhold til landbruk, vil den nye enheten være en viktig bidragsyter i forhold til finansiering. Men flertallet har, i motsetning til regjeringspartiene, lagt vekt på at begge primærnæringene skal være representert i styret, ikke bare landbruk. Selv med min særdeles velvillige holdning til norsk landbruk, har jeg ikke i komiteinnstillingen kunnet være med på at landbruk skal få fordeler i styresammenheng framfor fiskerinæringen, slik som mindretallet går inn for.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg vet ikke om det går an så seint på kvelden å si at det er en gledens dag. Det er vel heller en gledens natt vi er inne i.

Men det har i alle fall vært en lang prosess knyttet til det som går på å slå sammen de fire enhetene som er så viktige for norsk næringsliv. Det var en jobb som det ble tatt fatt på ganske fort etter at den nye regjeringen tiltrådte. St.meld. nr. 51 hadde vi like før ferien, og nå har vi Ot.prp. nr. 14, der vi har lagt det juridiske rammeverket. Det er ingen tvil om at ved etablering av Innovasjon Norge får norsk næringsliv nå en ny og kraftfull medspiller i arbeidet for å skape et mer nyskapende næringsliv.

Et lønnsomt næringsliv er helt avgjørende for at vi skal kunne ha, som det har vært snakk om også her, bosetting i Distrikts-Norge. Derfor tror jeg det er veldig riktig å styrke hele virkemiddelapparatet gjennom å fokusere i enda større grad og ved å samle ressursene som vi her gjør.

At vi nå i realiteten får tilstedeværelse i alle fylkene, og at samme enheten i realiteten også har tilstedeværelse – jeg holdt på å si – «world wide», gjør at vi nå har en mulighet til å la de gode lokale ideene få globale muligheter.

Det er ingen tvil om at norsk næringsliv, norsk verdiskaping, står overfor store utfordringer. Vi vet at petroleumsinntekter vil synke og pensjonskostnader vil øke. Uten nytt næringsliv som kan konkurrere med de beste,

vil ikke velferden utvikle seg slik som vi ønsker. Derfor er det nødvendig å ta fatt på dette også gjennom å slå sammen disse enhetene.

Dette fremtidsbildet er også årsaken til at Regjeringen har fremmet en egen plan for en helhetlig innovasjonspolitik. Denne planen er absolutt bare et første skritt på veien til å gjøre Norge til et av de mest nyskapende land i verden. Det er vi ikke pr. i dag. Den første utfordringen er å motivere ikke bare næringsliv, men også offentlig sektor og andre deler av samfunnet til å tenke på det som har med innovasjon i alt det vi foretar oss.

Gjennom året vi nå går inn i, kommer jeg til å fremme mange saker knyttet til det som går på oppfølging av innovasjonsplanen. Gjennom en rekke ulike tiltak og initiativ skal innovasjon settes på dagsordenen på bred front i det året vi nå snart går inn i. Det er viktig at vi samkjører politikken på mange områder i så måte.

Innovasjon Norge får en viktig rolle i oppfølgingen av denne innovasjonsplanen. Selskapet skal bidra til at gode ideer kan finne sine markeder. Det er ingen liten utfordring i et land der man nok er flinkere til å utvikle nye produkter enn til å kommersialisere dem.

Proaktivt arbeid for å bistå gründere og små bedrifter til å nå ut til nye markeder skal kjenne seg som Innovasjon Norge. Det innebærer økt vekt på internasjonalisering. Gjennom tett samspill med idéhavere, FoU-miljøer, investorer, banker og rådgivere skal Innovasjon Norge bidra til idé og teknologiutvikling, kompetanseheving, nettverksbygging – som det har vært snakk om – patentering og finansiering. Innovasjon Norge skal dermed gjøre gründere og bedrifter bedre i stand til å møte konkurransen.

Jeg vil også benytte denne anledningen til å berømme komiteen for å ha jobbet raskt og effektivt både med denne saken og med den forrige. Jeg tror imidlertid at de som skal ha hovedæren for at dette har gått veldig bra, er de som jobber i disse enhetene. De har hatt et knalltøft kjøp denne høsten for å greie å gjennomføre denne fusjonen. Det er fire forskjellige selskaper med svært forskjellige kulturer, med forskjellige selskapsformer og svært forskjellige størrelser. Det har vært en betydelig utfordring å gjøre dette. Det vil imidlertid, ved at Odelstinget i dag og forhåpentligvis Lagtinget slutter seg til det Odelsstinget vedtar, bli mulig å effektivt gjennomføre hele denne idéplanen allerede fra 1. januar. Fysisk vil man flytte sammen senere på våren. Det vil man gjøre i det bygget som tilhører SND, hvor SND holder til i dag. Vi jobber nå intenst med å inngå avtale med Utenriksstjenesten, slik at også den utadrettede virksomheten, som tidligere lå i Norges Eksportråd, skal bli totalt integrert i Innovasjon Norge.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Inge Ryan (SV): Jeg vil også få lov til å gi statsråden ros for raskt arbeid. Jeg vet at det som har skjedd fra juni og fram til i dag, har vært en meget krevende prosess, så på dette området synes jeg vi har grunn til å dele ut blomster til statsråden.

Men jeg har lyst til å stille statsråden et spørsmål, og det gjelder det ene ordet som kom inn i formålsparagrafen, ordet «distrikters», som ikke var med da proposisjonen kom fra Regjeringa, og som Stortinget nå har bedt om skal komme inn i formålsparagrafen.

Gleder det statsråden at det ordet kom inn? Eller smerter det statsråden?

Presidenten: No er eg spent.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Ingenting gleder meg mer enn å utløse presidentens spenning. Men la meg si det slik: Det er med statsråder som med stortingsrepresentanter, man greier å uttrykke og erkjenne både sorger og gleder her i livet.

La meg si i forbindelse med den ikke ubetydelige endringen som saksordføreren kanskje opplever har skjedd ved at man har utvidet det jeg hadde skrevet inn i formålsparagrafen, at i «Innovasjon Norge har til formål å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i hele landet», var hver kvadratmeter av kongeriket iberegnet. Og så kan man selvfølgelig fortsette setningen. Der hadde jeg skrevet: «utløse ulike regioners næringsmessige muligheter».

Og så tar man inn ordet «distrikters», slik at det nå blir «utløse distrikters og regioners næringsmessige muligheter».

La meg si: Jeg hadde ingen personlig motstand mot å gjøre det, snarere tvert imot, for det skulle ikke skapes et inntrykk av at dette var en slags omlegging av strategien totalt sett. Dette er en enhet som ikke minst har et ansvar for utvikling i norske distrikter.

Det var i hvert fall ingen sorg.

Presidenten: Det var godt.

Presidenten kan ikke sjå at nokon fleire har bede om ordet, og debatten i sak nr. 4 er dermed over.

(Votering, sjå side 243)

G e i r - K e t i l H a n s e n gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Odelstinget skal votere i sakene nr. 1–4.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Framskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Presidenten tar først for seg forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at kostnadene til det nye mattilsynet ikke skal påføre næringa mer enn maksimum 70 pst. av de totale kostnadene.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A .

L o v

om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1 Formål

Formålet med loven er å sikre helsemessig trygge næringsmidler og fremme helse, kvalitet og forbrukerhensyn langs hele produksjonskjeden, samt ivareta miljøvennlig produksjon.

Loven skal videre fremme god plante- og dyre helse.

Loven skal også ivareta hensynet til aktørene langs hele produksjonskjeden, herunder markedsadgang i utlandet.

§ 2 Saklig virkeområde

Loven omfatter alle forhold i forbindelse med produksjon, bearbeiding og distribusjon av innsatsvarer og næringsmidler, herunder drikkevann. Loven omfatter også alle forhold i forbindelse med produksjon av materialer og gjenstander som er bestemt til å komme i kontakt med, eller kan ha innvirkning på innsatsvarer eller næringsmidler. Videre omfatter loven all bruk av innsatsvarer.

Loven omfatter alle forhold vedrørende plante- og dyre helse, herunder produkter, gjenstander og organismer som kan føre med seg smitte.

§ 3 Stedlig virkeområde

Loven gjelder for norsk land- og sjøterritorium, norske luft- og sjøfartøyer, og innretninger på norsk kontinentalsokkel. Kongen kan gi nærmere forskrifter om lovens anvendelse, herunder om anvendelse på utenlands registrerte skip i rute på norske havner.

Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard, Jan Mayen, bilandene, i Norges økonomiske sone, fiskerisonen ved Jan Mayen og fiskevernsonen ved Svalbard. Kongen kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forholdene.

§ 4 Definisjoner

I denne loven forstås med

1. virksomhet: Ethvert privat eller offentlig foretak samt privatpersoner som foretar en hvilken som helst aktivitet som nevnt i § 2, bortsett fra aktiviteter i privat og ikke-kommersielt øyemed.
2. omsetning: Besittelse med sikte på salg, utbud for salg, distribusjon, samt selve salget og enhver annen form for overdragelse med eller uten vederlag.

Kapittel II. Generelle krav og forpliktelser

§ 5 Etterlevelsplikt og systematiske kontrolltiltak

Virksomheten skal sørge for at relevante bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven etterleves. Kongen

kan gi forskrifter om hvem som er ansvarlig i virksomheten, og om plikt til å gi melding om dette til tilsynsmyndigheten.

Kongen kan gi forskrifter om plikt til å etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak.

§ 6 Forebygging av fare, varsling og iverksetting av tiltak

Foreligger det grunn til mistanke om fare for helse-skadelige næringsmidler eller helse- eller miljøskadelige innsatsvarer, skal virksomheten umiddelbart varsle tilsynsmyndigheten.

Virksomheten og enhver annen har tilsvarende varslingsplikt ved grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Ved grunn til mistanke om planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser, har virksomheten og eier eller bruker av fast eiendom varslingsplikt.

Virksomheten skal umiddelbart iverksette nødvendige tiltak for å forebygge, redusere eller eliminere eventuelle skadevirkninger, herunder stanse omsetning og iverksette tilbaketrekking fra markedet.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om forebygging av fare, varsling, og iverksetting av tiltak, herunder informasjon til allmennheten.

Kongen kan tilsvarende gi forskrifter om forebygging av uredelighet, varsling og iverksetting av tiltak, herunder informasjon til allmennheten.

§ 7 Etablering, utforming og drift

Virksomheten skal sørge for at plassering, utforming og drift av aktiviteter er hygienisk forsvarlig.

Kongen kan i forskrifter stille ytterligere krav til etablering, plassering, utforming og drift av aktiviteter i virksomheter, herunder om melding, registrering og godkjenning og om bortfall av godkjenning.

Kongen kan i forskrifter stille krav til leverandører av tjenester til virksomheter nevnt i første ledd, herunder om godkjenning.

Kongen kan i forskrifter forby ethvert forhold som kan medføre fare for forurensning i vannforsyningsssystem og internt fordelingsnett.

§ 8 Opplæring og kompetanse

Virksomheten skal sørge for at enhver som deltar i aktivitet omfattet av denne loven, har nødvendig kompetanse.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om utdanning, opplæring og kompetanse, herunder om autorisasjon av personell.

§ 9 Produktgodkjenning, innhold, sammensetning og kvalitet

Kongen kan i forskrifter stille krav til innsatsvarer, planter, dyr, næringsmidler, animalske biprodukter samt materialer og gjenstander som er bestemt til å komme i kontakt med eller kan ha innvirkning på innsatsvarer eller næringsmidler, herunder om godkjenning, innhold og kvalitet mv.

Kongen kan gi forskrifter om begrensning av eller totalforbud mot innhold av genmodifiserte organismer,

mot innhold av gener fra genmodifiserte organismer, og produkter fra visse genmodifiserte organismer.

§ 10 *Merking, presentasjon og reklame*

Virksomheten skal sørge for at merking, presentasjon, reklame og markedsføring er korrekt, gir mottaker tilstrekkelig informasjon og ikke er egnet til å villed.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om merking, presentasjon og reklame, herunder om forbud mot helsemessig uønsket markedsføring og om vilkår for bruk av frivillige merkeordninger.

§ 11 *Sporbarhet*

Kongen kan gi forskrifter om sporbarhet for innsatsvarer, planter, dyr eller næringsmidler, samt om sporbarhet for materialer og gjenstander som er bestemt til å komme i kontakt med, eller kan ha innvirkning på innsatsvarer eller næringsmidler.

§ 12 *Forbud mot fangst, høsting, omsetning mv.*

Kongen kan i forskrift fastsette

- a) forbud mot fangst og høsting,
- b) forbud eller begrensning av omsetning og bruk av varer som er omfattet av denne loven, og
- c) krav til eller forbud mot import og eksport mv. for å gjennomføre lovens formål eller for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser.

§ 13 *Adgang til sted, bistandsplikt, prøveuttak mv.*

Virksomheten skal gi tilsynsmyndigheten uhindret adgang til sted eller lokale der det foregår aktivitet omfattet av loven, slik at tilsynsmyndigheten kan foreta nødvendige undersøkelser. Utenlandske inspektører kan delta i inspeksjoner mv. når det er nødvendig for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser.

Virksomheten skal vederlagsfritt stille nødvendige lokaler, inventar, arbeidshjelp og redskaper til disposisjon for utøvelse av tilsynet og ellers være behjelpelig og legge til rette for tilsynet.

Virksomheten skal på anmodning fra tilsynsmyndigheten vederlagsfritt avgi nødvendig prøvemateriale eller resultater av gjennomførte analyser.

Enhver har tilsvarende plikt som virksomheter etter første til tredje ledd, når det er skjellig grunn til mistanke om smittsom dyresykdom eller planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser, eller når det er nødvendig for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser.

I særskilte tilfeller kan tilsynsmyndigheten pålegge slakterier og anlegg som behandler animalske biprodukter, å stille anlegg, utstyr og arbeidskraft til disposisjon for å utføre bestemte oppgaver.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om adgang til sted, bistandsplikt, prøveuttak mv.

§ 14 *Opplysnings- og rapporteringsplikt*

Virksomheten skal når tilsynsmyndigheten krever det, gi eller sende inn nødvendige opplysninger og prøvemateriale. Tilsvarende gjelder enhver som er i besittelse av dyr, planter eller andre gjenstander eller organismer som kan føre med

seg smitte. Tilsynsmyndigheten kan bestemme hvordan opplysningene skal gis, herunder form, detaljeringsgrad mv.

Enhver kan bli pålagt å fremlegge eller sende inn opplysninger og prøvemateriale når dette er nødvendig av hensyn til kontroll med import eller av hensyn til smitteovervåkning.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om opplysnings- og rapporteringsplikt samt om plikt til å offentliggjøre resultater av utført tilsyn.

§ 15 *Dokumentasjon mv.*

Kongen kan gi forskrifter om dokumentasjon, herunder stille krav om utstedelse av og plikt til å fremskaffe og oppbevare dokumentasjon, samt plikt til å vedlegge attester, sertifikater eller annen dokumentasjon ved transport og omsetning.

Kapittel III. Spesielle krav og forpliktelser

§ 16 *Næringsmiddeltrygghet*

Det er forbudt å omsette næringsmiddel som ikke er trygt. Et næringsmiddel skal anses for ikke å være trygt dersom det betraktes som helseskadelig eller uegnet for konsum.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om når et næringsmiddel anses for ikke å være trygt.

§ 17 *Innsatsvaretrygghet*

Det er forbudt å omsette fôr eller å gi dette til dyr som kan bli til næringsmidler, dersom fôret ikke er trygt. Fôr skal anses for ikke å være trygt dersom det betraktes å være helseskadelig for mennesker eller dyr, eller gjør næringsmidler fra dyr uegnet for konsum.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om når fôr anses for ikke å være trygt, og stille krav til trygghet for øvrige innsatsvarer.

§ 18 *Plantehelse*

Enhver skal utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av planteskadegjørere.

Planter skal ikke omsettes eller flyttes når det er grunn til mistanke om planteskadegjørere som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser.

Kongen kan gi nærmere forskrifter for å forebygge, overvåke og bekjempe planteskadegjørere, herunder om

- a) klassifisering og gruppering av planteskadegjørere,
- b) oppretting av soner,

- c) krav til planter, gjenstander, produkter og organismer som kan medføre risiko for spredning av planteskadegjørere, og

- d) plikt til å informere om restriksjoner pga. planteskadegjørere, herunder plikt til å tinglyse restriksjoner på eiendommen.

§ 19 *Dyrehelse*

Enhver skal utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av smittsom dyresykdom.

Levende dyr skal ikke omsettes, tas inn i dyrehold, flyttes eller settes ut når det er grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser.

Kongen kan gi nærmere forskrifter for å forebygge, overvåke og bekjempe dyresykdommer og smittestoffer, herunder om:

- a) klassifisering og gruppering av sykdommer og smittestoffer,
- b) oppretting av soner med ulik helse- og sykdomsstatus samt epidemiologisk atskilte regioner,
- c) godkjenning og bruk av vaksiner og annen medikamentell behandling til dyr,
- d) flytting, transport, omsetning og bruk av levende og døde dyr, animalske biprodukter, gjenstander mv.,
- e) kontroll av avlsdyr, uttak av kjønnsprodukter og reproduksjon av dyr, og
- f) adgangsbegrensninger for personer som kan føre med seg smitte til bygninger som brukes til dyr, fôr eller utstyr til dyr, og om plikt til å la sin person og medbrakte gjenstander desinfiseres.

§ 20 *Næringsmidler og dyrevelferd*

Kongen kan gi forskrifter for å hindre produksjon, bearbeiding, import eller omsetning av innsatsvarer eller næringsmidler fra dyr eller deler av dyr som har vært behandlet på en dyrevernmessig uakseptabel måte.

Kapittel IV. Avgifter, gebyrer, erstatningsordninger mv.

§ 21 *Avgift og gebyr*

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger, etter denne loven.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter å betale en avgift på næringsmidler for å dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter denne loven, som ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter og importører en miljøavgift på plantevernmidler.

Kongen kan i forskrifter pålegge dem som omsetter såvarer, planter og plantedeler, å betale en avgift til fremme av planteforedling og den administrasjon og kontroll som denne virksomheten krever.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og innbetaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 22 *Erstatning for pålagte tiltak mot sykdommer, smittestoffer og skadegjørere hos dyr og planter*

Eier skal ha erstatning for husdyr som avlives etter pålegg jf. § 23, dør før slikt pålegg er gitt, eller dør som følge av pålagt behandling. Vilkår for rett til erstatning er at eieren eller annen som har ansvar for dyrene mv., ikke

selv forsettlig eller grovt uaktsomt har forvoldt sykdommen, utlegget eller tapet, og at han har oppfylt varslingsplikt jf. § 6 og fulgt vedtak gitt i eller i medhold av denne loven. For hund, katt og selskapsdyr betales ikke erstatning.

Når eier har rett til erstatning etter første ledd, skal vedkommende også ha erstatning for nødvendige utlegg til avlaving, nedgraving eller destruksjon av dyr, pålagt behandling, rengjøring og desinfeksjon samt tap som følge av pålagt destruksjon av hus, innredninger, fôr, redskaper og gjødsel.

Kongen kan gi forskrifter om erstatning for andre tap eller utgifter som følge av pålagte tiltak mot sykdommer og smittestoffer hos dyr, for tiltak som blir pålagt for å forebygge eller bekjempe planteskadegjørere, samt om fastsettelse, omfang og utmåling av erstatning etter denne paragraf.

Kapittel V. Administrative bestemmelser, sanksjoner og straff

§ 23 *Tilsyn og vedtak*

Det sentrale, regionale eller lokale mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven, herunder forby import, eksport og omsetning eller pålegge tilbaketreking fra markedet, isolasjon, avlivning, destruksjon, kassasjon, båndlegging, merking eller særskilt behandling. Kongen kan delegere myndighet til andre offentlige eller private organer og gi bestemmelser om hvem som er klageinstans i slike tilfeller.

Dersom påleggene ikke etterkommes, det er ukjent hvem som er ansvarlig, eller det er nødvendig å få gjennomført tiltak raskt, kan tilsynsmyndigheten selv gjennomføre tiltak som nevnt i første ledd. Tiltak kan gjennomføres for den ansvarliges regning. Skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg.

Mattilsynet kan av hensyn til Norges internasjonale forpliktelser fastsette, endre og oppheve tidsbegrensede forskrifter uten forutgående høring, og kunngjøre forskrifter på særskilt måte.

Offentlige myndigheter plikter på anmodning fra tilsynsmyndigheten å gi nødvendige opplysninger uten hinder av taushetsplikt. Politi, tollvesen, kystvakt og kommuner skal på anmodning bistå tilsynsmyndigheten.

§ 24 *Særskilt smittesanering*

Eiendom, bygning eller løssøre hvor det er mistanke om smittestoffer eller planteskadegjørere, kan pålegges rengjørt, desinfisert eller destruert mv. Det kan videre pålegges restriksjoner på bruk av slik eiendom, bygning eller løssøre.

Døde dyr eller smitteførende gjenstander kan, når det er nødvendig for å unngå smitte, pålegges nedgravd på eiers grunn, og i særlige tilfeller på annen persons grunn, dersom dette kan foregå uten vesentlig ulempe for eier eller bruker av grunnen. Ved nedgraving på annen persons grunn ytes erstatning etter § 22.

§ 23 andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 25 Stenging og virksomhetskarantene

Når det har oppstått eller kan oppstå forhold som kan medføre fare for helseskadelige næringsmidler, dyrs eller planters helse eller fare for miljøskade, kan virksomheten pålegges å stenge en eller flere aktiviteter. Tilsvarende gjelder dersom virksomheten driver uten nødvendig godkjenning.

Virksomhet som unnlater å etterkomme vesentlige pålegg eller grovt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, kan pålegges å stenge en eller flere aktiviteter for en nærmere avgrenset periode på inntil 6 måneder.

Dersom pålegg om stenging ikke etterkommes, det er ukjent hvem som er ansvarlig, eller det er nødvendig å få gjennomført tiltak raskt, kan tilsynsmyndigheten selv gjennomføre stenging. Stenging kan gjennomføres for den ansvarliges regning. Skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 26 Tvangsmulkt

Virksomhet som unnlater å etterkomme enkeltvedtak innen fastsatt frist, kan ilegges tvangsmulkt i form av en engangsmulkt eller løpende dagmulkt. Tvangsmulkten størrelse fastsettes under hensyn til hvor viktig det er at pålegget gjennomføres, og hvilke kostnader det antas å medføre.

Tvangsmulkt kan fastsettes allerede i forbindelse med at pålegget gis når det er nødvendig at fristen overholdes.

Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Tilsynsmyndigheten kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt.

§ 27 Informasjon til allmennheten

Ved mistanke om at det kan oppstå fare for menneskers ellers dyrs helse knyttet til inntak av næringsmidler eller fôr, skal tilsynsmyndigheten på eget initiativ gi allmennheten relevant informasjon som den er i besittelse av.

Tilsynsmyndigheten kan videre gi relevant informasjon til allmennheten når forbruker- eller andre samfunnshensyn taler for det.

Kongen kan gi forskrifter om informasjon til allmennheten.

§ 28 Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven eller vedtak gitt i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, såfremt forholdet ikke rammes av strengere straffebestemmelse. På samme måte straffes forsøk og medvirkning. Under særlig skjerpene omstendigheter kan fengsel i inntil 2 år anvendes.

Kongen kan i forskrift bestemme at bøtelegging, på stedet eller i ettertid, for overtredelser av nærmere angitt art kan skje ved forenklet forelegg etter faste bøtesatser. I slikt forelegg kan straffebudet og det straffbare forhold betegnes ved stikkord eller på lignende måte.

Forelegg som er skrevet ut på stedet, faller bort dersom det ikke straks vedtas. Er siktede under 18 år, kan det gis en kort frist for vedtagelsen av forelegget. For forelegg som er skrevet ut i ettertid, gjelder straffeprosessloven § 256 nr. 5 tilsvarende. Slikt forelegg faller bort dersom det ikke vedtas innen fristen. Kongen kan gi nærmere forskrifter om fremgangsmåten når forelegget skrives ut i ettertid.

Påtalemyndigheten kan til gunst for siktede oppheve et vedtatt forelegg.

Politimann som ellers ikke har foreleggsmyndighet, kan gis myndighet til å utferdige forenklet forelegg.

Kongen gir nærmere regler om bruk av forenklet forelegg etter denne paragrafen og fastsetter bøtesatser og subsidiær fengselsstraff for de overtredelser som ordningen skal omfatte.

Kapittel VI. Andre bestemmelser

§ 29 Etablering av dataregistre

Tilsynsmyndigheten kan opprette eller knytte seg til dataregistre når det er nødvendig av hensyn til lovens formål, eller når det er nødvendig for å ivareta internasjonale avtaler som Norge har inngått. Slike registre kan ikke uten samtykke inneholde personopplysninger som er sensitive i henhold til lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger § 2 nr. 8.

Kongen kan gi forskrifter om plikt til å avgi opplysninger til slike registre.

§ 30 Beskyttelse av betegnelser

Kongen kan i forskrifter gi regler om beskyttelse og bruk av produktbetegnelser og varebetegnelser, regler for erstatning ved urettmessig bruk av slike betegnelser, samt særskilte saksbehandlingsregler i forhold til slike forskrifter.

Kongen kan i denne forbindelse i forskrifter også innskrenke registreringsadgangen i medhold av lov 3. mars 1961 nr. 4 om varemerker, lov 3. mars 1961 nr. 5 om fellesmerker, lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til firma og andre forretningskjennetegn, lov 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett, lov 7. juni 2002 nr. 19 om personnavn og lov 14. mars 2003 nr. 15 om beskyttelse av design, og avgrense rettigheter gitt i eller i medhold av de samme lovene, dersom det ikke har kommet inn innvendinger mot at en betegnelse blir vernet i samsvar med forskrifter gitt i medhold av denne loven.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 31 Kompensasjonsordninger

Kongen kan gi forskrifter om kompensasjon for å lette etterlevelse av matlovens krav og forpliktelser i primærproduksjonen.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) gjøres følgende endringer:
§ 31 utgår.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes komiteens innstilling med 60 mot 11 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.10.36)

Videre var innstillet:

§ 32 *Dispensasjon*

Tilsynsmyndigheten kan i særlige tilfelle dispensere fra bestemmelsene gitt i eller i medhold av kapittel 2 og 3 i denne loven forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 33 *Gjennomføring og utfylling*

Kongen kan gi forskrifter som er nødvendige for å sikre gjennomføring og utfylling av denne loven.

Kongen kan fastsette de forskrifter som er nødvendige for å oppfylle Norges forpliktelser som følge av EØS-avtalen, herunder at slike forskrifter i tilfelle motstrid skal gå foran denne loven.

Kapittel VII. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

§ 34 *Oppheving av andre lover*

Følgende lover oppheves:

1. Lov 28. mai 1959 nr. 12 om kvalitetskontroll med fisk og fiskevarer o.a. (fiskekvalitetsloven)
2. Lov 6. april 1962 nr. 3 om floghavre (floghavreloven)
3. Lov 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven)
4. Lov 5. april 1963 nr. 9 om plantevernmidler mv. (plantevernmiddeelloven)
5. Lov 6. mai 1970 nr. 25 om forbud mot plukking av moltekart (moltekartloven)
6. Lov 4. desember 1970 nr. 82 om såvarer (såvareloven)
7. Lov 4. desember 1970 nr. 83 om handel med gjødsel og jordforbedringsmidler mv. (gjødselvarloven)
8. Lov 23. mars 1973 nr. 18 om tilsyn med fôrvarer (fôrvareloven)
9. Lov 17. mars 1978 nr. 6 om samordnet næringsmiddelkontroll (samordningsloven)
10. Lov 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon (kjøttproduksjonsloven)
11. Lov 13. juni 1997 nr. 54 om tiltak mot sykdom hos fisk og andre akvatiske dyr (fiskesykdomsloven)
12. Lov 23. juni 2000 nr. 53 om plantehelse (plantehelse-loven)

§ 35 *Andre lovendringer*

1. I lov 17. juni 1932 nr. 6 om kvalitetskontroll med landbruksvarer mv. gjøres følgende endringer:

§ 1 skal lyde:

Denne lov omfatter varer som er fremstilt ved husdyr- eller planteproduksjon, erstatningsmidler for disse, samt produkter som er videreforedlet av slike varer. *Loven omfatter også produkter fra viltvoksende vekster. Loven omfatter ikke forhold som reguleres av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven).* Kongen kan gi forskrifter om hvilke varer og produkter loven skal gjelde for.

§ 3 første ledd skal lyde:

Kongen kan pålegge *kommunen eller offentlige tilsynsorganer* å utføre kontroll etter denne loven.

2. I lov 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om tilsyn med *kosmetikk og kroppspleieprodukter mv.*

§ 1 skal lyde:

Med kosmetikk og kroppspleieprodukter menes ethvert produkt som er bestemt til bruk på kroppens overflate, eller på tennene og munnhulens slimhinner for å rense, parfymere, endre deres utseende og/eller påvirke kroppslukter og/eller beskytte dem eller holde dem i god stand, unntatt legemidler.

Produksjon, lagring, transport, frambud og import av kosmetikk og kroppspleieprodukter skal være underkastet forskrifter og tilsyn etter Kongens nærmere bestemmelse.

Forskriftene kan ta sikte på:

- å forebygge tilvirkning og frambud av helseskadelig kosmetikk og kroppspleieprodukter
- å sikre renslighet og forhold som er tilfredsstillende i hygienisk henseende
- å sikre hvorledes varene skal være tilvirket, hva de må inneholde, og hvilke krav de skal tilfredsstillende, for at de skal kunne utbys til salg,
- å forebygge uriktige forestillinger om varenes opprinnelse, beskaffenhet, art, mengde, sammensetning eller andre forhold som har betydning for forbrukerne, herunder forby helsemessig uønsket markedsføring.

I den utstrekning det anses påkrevet, kan Kongen i forskrift kreve godkjenning av bestemte typer kosmetikk og kroppspleieprodukter.

Kongen kan i forskrift regulere nærmere, og herunder forby, produksjon, import og frambud av kosmetikk og kroppspleieprodukter som inneholder gener fra genmodifiserte organismer der genene koder for antibiotikaresistens.

I den utstrekning det anses påkrevet, kan Kongen i forskrift pålegge produsent og annen ansvarlig for markedsføring å føre de bøker med videre som anses nødvendige for tilsynet, stille krav til kontroll med personalets helse og hygiene samt stille krav om hygiesertifikater eller lignende ved transport av kosmetikk og kroppspleieprodukter.

For å sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av denn lov overholdes, kan Kongen utferdige forskrifter om internkontroll og internkontrollsystem, og om plikt til å underrette tilsynsmyndighetene ved brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

§ 3 oppheves.

§ 4 skal lyde:

Det sentrale, regionale eller lokale mattilsynet fører tilsyn, og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven. Kongen kan delegerer myndighet til andre offentlige eller private organer og gir bestemmelse om klagebehandling i slike tilfeller.

Mattilsynet kan fastsette, endre og oppheve tidsbegrensede forskrifter som er fastsatt av hensyn til Norges internasjonale forpliktelser straks uten forutgående høring, og kunngjøre forskrifter på særskilt måte.

Offentlige myndigheter plikter på anmodning fra tilsynsmyndigheten å gi nødvendige opplysninger uten hinder av taushetsplikt. Politi og tollvesen skal på anmodning bistå tilsynsmyndigheten.

§ 5 fjerde ledd oppheves. § 5 nåværende femte ledd blir fjerde ledd.

§ 6 andre og tredje ledd oppheves. § 6 nåværende fjerde ledd blir andre ledd.

§ 7 første ledd oppheves. § 7 nåværende andre til sjette ledd blir første til femte ledd.

3. I lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 4a-4 andre ledd, skal nytt sjette punktum lyde:

I forskriftene kan det bestemmes at Mattilsynet gir godkjenning av drikkevann og vannforsyningsanlegg, og regler om klage over slike vedtak.

4. Lov 14. juni 1985 nr 68 om oppdrett av fisk, skalldyr mv. § 5 nr. 3 skal lyde:

har en klart uheldig plassering i forhold til det omkringliggende miljø, *hensynet til folkehelsen*, lovlig ferdsel eller annen utnytting av området.

5. Lov 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten § 9 første ledd bokstav b skal lyde:

b. lov om *matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)*.

6. Lov 21. desember 2000 nr. 118 om havbeite § 3 andre ledd skal lyde:

Løype kan ikke bli gitt dersom det er fare for skadelege verknader på *folkehelsa eller miljøet*, medrekna fare for skade på det biologiske mangfold, økologisk ubalanse eller sprenging av sjukdommar.

§ 36 *Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser*

Denne lov trer i kraft 1. januar 2004.

Forskrift eller enkeltvedtak gitt i eller i medhold av lovbestemmelser som blir opphevet eller endret etter §§ 34 eller 35, gjelder fortsatt inntil de blir opphevet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Komiteen hadde innstillet:

B .

Stortinget ber Regjeringen sørge for at maksimalt 80 pst. av utgiftene til Mattilsynet kan dekkes av avgifter og gebyrer.

Presidenten: Komiteens innstilling til B blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 2

- Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er
- forslag nr. 1, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet
  - forslagene nr. 2 og 3, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevernav, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell og lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl

I

I lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevernav gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

Inspeksjon

Mattilsynet, medlem av dyrevernavnemnd og politiet kan til kvar tid inspisera dyr som kjem inn under lova og dei stadar og rom o.l. der slike dyr held til. Utanlandske

inspektørar kan delta i inspeksjonar mv. når det er naudsynt for å ivareta Noregs internasjonale forpliktelser.

§ 16 første ledd skal lyde:

Ingen må driva dyrepensjonat o.l. utan løyve frå *Mattilsynet*.

§ 17 første punktum skal lyde:

Ingen må gjera seg til næring å handla med dyr utan løyve frå *Mattilsynet*.

§ 18 skal lyde:

Utleige av dyr

Ingen må gjera seg til næring å leiga ut dyr utan løyve frå *Mattilsynet*.

Kapittel VII skal med §§ 23 til 27 lyde:

Kapittel VII. Tilsynsmyndigheit, tilsyn og tiltak

§ 23 *Tilsynsmyndigheit*

Departementet eller den det gjev fullmakt fører tilsyn og fattar enkeltvedtak for gjennomføring av føresegner gitt i eller i medhald av denne lova.

§ 24 *Dyrevernemnder*

*I kvart av dei lokale områda til *Mattilsynet* skal det vere ei eller fleire dyrevernemnder. Departementet oppnemner og fastset talet på dyrevernemnder og gjev dei fullmakt til å gjera vedtak etter § 23.*

Departementet gjev reglar om oppnemning, samansetning og kompetansen til nemnda.

§ 25 *Gjennomføring av vedtak og inspeksjon*

Vert eit pålegg ikkje etterkome, skal tilsynsmyndigheit taka dei åtgjerder som trengst. Pålegg som ikkje vert etterkome, kan gjennomførast av tilsynsmyndigheit for den ansvarlege si rekning.

Politiet skal når tilsynsmyndigheit ber om det, hjelpa til med iverksetting av vedtak og inspeksjonar.

Tiltak som vert sett i verk etter dette kapittel er ikkje til hinder for at det vert reist straffesak etter § 31.

§ 26 *Mellombels forvaring*

*Forutan tilsynsmyndigheit kan politiet, når det er naudsynt, mellombels taka med seg dyr eller på annan måte sjå til at dyret får høveleg tilsyn og stell. Har politiet mellombels teke med seg dyr, fell vedtaket bort om det ikkje vert stadfesta av tilsynsmyndigheit innan 3 dagar. Mellombels forvaring av dyr skal normalt vare høgst 3 veker. Tilsynsmyndigheit avgjer om dyret skal leverast attende til eigar, seljast, verta omplassert eller verta avliva. Vedtak som politiet har gjort kan verta påklaga til *Mattilsynet*.*

§ 26 a *Avliving straks*

*Dersom det vil føre til unødige lidning for eit dyr å leve vidare, kan *Mattilsynet* straks setje i verk avliving av dyret. Dette gjeld også dyr som er i mellombels forvaring*

etter § 26 og gjeld sjølv om dyreeigar set seg imot avlivinga.

§ 27 *Tvangsmulkt*

Mattilsynet kan påleggje tvangsmulkt i form av ein-skild mulkt eller løypande mulkt for å gjennomføre pålegget når eit pålegg etter denne lova ikkje vert oppfylt innan den fristen som er sett. Størrelsen på tvangsmulka skal fastsetjast ut frå kor viktig det er at pålegget vert oppfylt og kva kostnader dette kjem til å medføre.

Kongen kan gje føresegn om at dyrevernemnda kan ileggje tvangsmulkt andsynes ein eigar eller innehavar som ikkje har oppfylt eit pålegg nemnda har gjeve.

*Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. *Mattilsynet* kan fråfalle påløypt tvangsmulkt.*

§ 30 første ledd nytt nr. 10 skal lyde:

10. etablering og drift av slakteri, herunder krav om godkjenning og vilkår for å trekkja godkjenninga attende.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

I kapittel VIII skal ny § 30 a lyde:

Avgift og gebyr

Kongen kan i føresegner påleggje einkvar omfatta av denne lova å betale gebyr for å dekkje kostnader med tilsyn, kontroll og særskilte ytingar, som utferding av attestar og godkjenningar o.a., etter denne lova.

Kongen kan i føresegner påleggje verksemder omfatta av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale ei avgift på næringsmiddel. Avgifta skal dekkje kostnader med tilsyn og kontroll etter denne lova med aktivitetar som rettar seg mot dyr som vert brukt i produksjon av næringsmiddel, så framti kostnadene ikkje dekkjast av gebyr, jamfør første ledd.

Kongen kan i føresegner påleggje produsentar eller importørar å betale ei avgift på fôr til dyr som ikkje brukast til produksjon av næringsmiddel. Avgifta skal dekkje kostnader med tilsyn og kontroll etter denne lova med aktivitetar som rettar seg mot dyr som ikkje vert brukt i produksjon av næringsmiddel, så framti kostnadene ikkje dekkjast av gebyr, jamfør første ledd.

Kongen kan gjeva nærare føresegner om berekning av avgiftene og gebyra, og oppkrevjing og innbetaling av desse.

Ved forseinka betaling av avgifter og gebyr, skal det betalast rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet til annet og tredje ledd. Forslaget lyder:

«I lov om dyrevern skal ny § 30 a annet ledd lyde:

Kongen kan i foresegner pålegge produsentar eller importørar av fôr til dyr å betale ei avgift på fôr til dyr. Avgifta skal dekkje kostnadar med tilsyn og kontroll etter denne lova med aktivitetar som rettar seg mot dyr, så framt kostnadane ikkje dekkjast av gebyr, jamfør første ledd.

Ny § 30 a tredje ledd utgår.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til annet og tredje ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet bifaltes komiteens innstilling med 56 mot 15 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.12.23)
2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

I lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell gjøres følgende endringer:

§ 31 tredje ledd annet punktum oppheves.

§ 34 første punktum skal lyde:

Departementet eller den departementet bemyndiger kan gi advarsel til dyrehelsepersonell som forsettlig eller uaktsomt overtrer plikter etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av den, hvis pliktbruddet er egnet til å medføre fare for sikkerheten i dyrehelsetjenesten eller til å påføre dyreeier store belastninger og dyr unødige lidelse.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Ny § 37 a skal lyde:

Avgift og gebyr

Kongen kan i forskrifter pålegge enhver omfattet av denne loven å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger mv., etter loven her.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter omfattet av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale en avgift på næringsmidler som skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter eller importører å betale en avgift på fôr til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som ikke brukes

til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelse om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og innbetaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell gjøres følgende endringer:

Overskrift til ny § 37 a skal lyde:

Gebyr

Ny § 37 a første ledd skal lyde:

Kongen kan i forskrifter pålegge enhver omfattet av denne loven og andre aktører nevnt i § 31 å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenning mv. etter loven her.

Ny § 37 a andre ledd utgår.

Ny § 37 a tredje ledd utgår.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til første, andre og tredje ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes komiteens innstilling med 60 mot 11 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 23.13.07)
2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

III

I lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl gjøres følgende endring:

Ny § 6 a skal lyde:

Avgift og gebyr

Kongen kan i forskrifter pålegge enhver omfattet av denne loven å betale gebyr for å dekke kostnader ved tilsyn, kontroll og særskilte ytelser, som utferdigelse av attester og godkjenninger mv., etter loven her.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter omfattet av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale en avgift på næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter loven her i den utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter eller importører å betale en avgift på fôr til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll etter denne loven i den

utstrekning aktivitetene retter seg mot dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler, såfremt kostnadene ikke dekkes ved gebyr i medhold av første ledd.

Kongen kan gi nærmere bestemmelse om avgiftenes og gebyrenes beregning, oppkreving og innbetaling.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyrer, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyrer er tvangsgrunnlag for utlegg.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«I lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl gjøres følgende endringer:

Overskrift til ny § 6 a skal lyde:

Gebyr

Ny § 6 a andre ledd utgår.

Ny § 6 a tredje ledd utgår.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til andre og tredje ledd og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes komiteens innstilling med 60 mot 11 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.13.40)

2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

IV

Loven trer i kraft fra den tid kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i domstoloven og jordskifteloven
(jordskifterettens stilling og funksjoner)

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstoloven) gjøres følgende endringer:

§ 33 a første ledd annet punktum skal lyde:

Kongen oppnevner *to* dommere, *en jordskiftedommer eller jordskifteoverdommer* og to advokater til styret, og Stortinget velger to medlemmer.

§ 55 første og annet ledd skal lyde:

Dommere til Høyesterett, lagmannsrettene, *tingrettene, jordskifteoverrettene og jordskifterettene* utnevnes som embetsmenn av Kongen etter Grunnloven § 21.

Til dommere bør utnevnes personer som tilfredsstillende høye krav til faglige kvalifikasjoner og personlige egenskaper. Dommere *til Høyesterett, lagmannsrettene og tingrettene* bør rekrutteres blant jurister med forskjellig yrkesbakgrunn.

§ 55 a første ledd skal lyde:

Innstillingsrådet for dommere skal avgi innstilling i forbindelse med dommerutnevning og foreta enkelte konstitusjoner etter nærmere bestemmelser i §§ 55 e og 55 f. *Innstillingsrådet* skal bestå av tre dommere *fra Høyesterett, lagmannsrettene eller tingrettene*, en advokat, en jurist ansatt i det offentlige og to medlemmer som ikke er jurister. *Når Innstillingsrådet behandler saker som gjelder utnevning eller konstitusjon av jordskifteoverdommere og jordskiftedommere, deltar en dommer ved jordskifteoverretten eller jordskifteretten og en jordskifte kandidat i stedet for henholdsvis en dommer og juristen ansatt i det offentlige. Kongen oppnevner medlemmene av Innstillingsrådet med personlige varamedlemmer, og fastsetter hvilket medlem som skal være leder for Innstillingsrådet.*

§ 55 b annet ledd annet punktum skal lyde:

Til dommerembeter i *tingretten, i lagmannsretten, i jordskifteretten og i jordskifteoverretten* gir domstollederen skriftlig uttalelse.

§ 55 d skal lyde:

Midlertidige dommere til Høyesterett, lagmannsrettene, *tingrettene, jordskifteoverrettene og jordskifterettene* kan bare konstitueres eller tilsettes i de tilfeller som er nevnt i §§ 55 e til 55 g.

55 e første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Konstitusjon av dommer til jordskifteoverrett eller jordskifterett kan skje for inntil fire år.

§ 55 e annet ledd skal lyde:

En dommer eller en pensjonert dommer, *med unntak av dommer i jordskifteoverrettene og jordskifterettene*, kan likevel alltid konstitueres ved en annen domstol for å foreta vigsler. Slik konstitusjon gjøres av domstollederen der vigselen skal foretas.

§ 55 f første ledd nytt annet punktum skal lyde:

§ 55 e første ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 55 h første ledd første punktum skal lyde:

En midlertidig dommer, *herunder dommerfullmektig og jordskiftedommer med allment løyve etter jordskifte- loven § 7 fjerde ledd*, kan ikke sies opp eller forflyttes mot sin vilje og kan bare avskjediges etter rettergang og dom i den perioden konstitusjonen eller tilsetningen gjelder for.

§ 121 b skal lyde:

En dommer i Høyesterett, lagmannsrettene, *tingrette- ne, jordskifteoverrettene og jordskifterettene* kan ikke ut- øve rettshjelp til stadighet eller mot vederlag.

§ 121 c første ledd skal lyde:

En dommer i Høyesterett, lagmannsrettene, *tingrette- ne, jordskifteoverrettene og jordskifterettene* må søke om godkjenning for sidegjøremål

1. som kan medføre at dommeren mer enn leilighetsvis kan bli inhabil
2. som kan medføre at arbeidet i dommerstillingen hem- mes eller sinkes
3. i kollegiale forvaltningsorganer hvor det er sannsynlig at avgjørelser kan bli brakt inn for domstolene til over- prøving
4. i privat eller offentlig næringsvirksomhet
5. i private tvisteløsningsnemnder og
6. om oppnevning som medlem av voldgiftsrett.

§ 121 e første ledd første punktum skal lyde:

Sidegjøremål for dommere i Høyesterett, lagmanns- rettene, *tingrettene, jordskifteoverrettene og jordskifte- rettene* skal registreres.

§ 235 første ledd skal lyde:

Tilsynsutvalget for dommere behandler klager og vur- derer disiplinærtiltak mot *dommere*. *Tilsynsutvalget* skal bestå av to dommere fra Høyesterett, lagmannsrettene eller tingrettene, en advokat og to medlemmer som repre- sentanter for allmennheten. *Når Tilsynsutvalget behand- ler saker som gjelder en jordskifteoverdommer eller en jordskiftedommer, deltar en dommer ved jordskifteover- retten eller jordskifteretten i stedet for en dommer. Kon- gen oppnevner medlemmene av Tilsynsutvalget med per- sonlige varamedlemmer, og fastsetter* hvilket medlem som skal være leder for Tilsynsutvalget.

§ 236 første ledd skal lyde:

Tilsynsutvalget kan treffe vedtak om disiplinærtiltak når en dommer i Høyesterett, lagmannsretten, *tingretten, jordskifteoverretten eller jordskifteretten* forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk.

II

I lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. (jordskifteloven) gjøres følgende endringer:

§ 7 skal lyde:

Kongen deler inn riket i jordskiftedøme for jordskifte- overrettene, og i jordskiftesokner for jordskifterettene.

I kvart jordskiftedøme skal det vere ein eller fleire jordskifteoverdommarar, og i kvar jordskiftesokn ein eller fleire jordskiftedommarar. Når saksmengda krev det, kan det tilsettast jordskiftedommarar utan fast teneste- krins, og det kan nemnast opp ein jordskiftedommar til å styre einskild sak.

Ved utnemning og konstitusjon av dommarar til jord- skifteoverrettane og jordskifterettane gjeld domstolloven §§ 55-55 f og §§ 55 h- 55 j.

Jordskifterettsleiaren kan gi jordskifte kandidat all- ment løyve til å styre jordskiftesaker og einskilde retts- møte med unntak av saker i samband med oreigning som nemnt i § 6. I slike saker kan det givast særskilt løyve når særlege grunnar ligg føre. *Allment løyve kan givast for tre år med mogleg forlenging i eitt år.*

Dommarar til jordskifteoverrett og jordskifterett og jordskiftedommar med allment løyve må ha eksamen frå Norges landbrukshøgskole med fagkrins fastsett av de- partementet.

For teknisk personell gjeld reglane i kap. 6 i domstol- loven så langt dei høver.

§ 8 skal lyde:

I kvar kommune skal det vere eit særskilt utval for jordskiftesaker. Dei som er med i utvalet skal vere kun- nige i saker jordskifteretten til vanleg har i kommunen. *Jordskifterettsleiaren* fastset kor mange det skal vere i utvalet for kvar kommune. Utvalet kjem i stand etter reg- lane i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene om val av meddommarar. Lagrettemedlemmer og meddommarar er ikkje fritekne for val til jordskifteutvalet.

§ 96 oppheves.

III

Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og lo- ven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstem- mig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram to for- slag. Det er

- forslag nr. 1, fra Inge Ryan på vegne av Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med budsjettmessige og administrative konsekvenser av å gi virkemiddelapparatet fireårige budsjetttrammer.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A .
L o v
om Innovasjon Norge

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

§ 1. Selskapets formål

Innovasjon Norge har til formål å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i hele landet, og utløse ulike distrikters og regioners næringsmessige muligheter gjennom å bidra til innovasjon, internasjonalisering og profilering.

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard.

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag, nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«§ 1 i formålsparagrafen skal lyde:

Innovasjon Norge har til formål å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i hele landet, og utløse ulike regioners næringsmessige muligheter gjennom å bidra til innovasjon, internasjonalisering og profilering.

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 60 mot 11 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.15.20)

Videre var innstillet:

§ 2. Eierforhold

Selskapet eies av staten alene.

§ 3. Partsstilling

Selskapet har selv rettigheter og forpliktelser, er part i avtaler med private og offentlige myndigheter og har partsstilling overfor domstol og andre myndigheter.

§ 4. Vedtekter

Selskapet skal ha vedtekter. Vedtektene og endringer i vedtektene vedtas av foretaksmøtet.

§ 5. Registrering i Foretaksregisteret

Selskapet skal meldes til Foretaksregisteret.

§ 6. Forholdet til annen lovgivning

Forvaltningsloven gjelder for selskapet, heller ikke når det treffer enkeltvedtak på vegne av staten. Kapitlene IV-VI i forvaltningsloven gjelder ikke i saker som ansatte i norsk utenriktjeneste behandler for selskapet.

Offentlighetsloven gjelder for selskapet. Dokumenter som gjelder konkrete søknader om finansiering kan unntas fra offentlighet. Det samme gjelder journalinnførsler om disse. Unntaket i andre og tredje punktum gjelder ikke positive avgjørelser.

Lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjelder ikke for selskapet.

Lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister (tjenestetvistloven) og lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. (tjenestemannsloven) gjelder ikke for ansatte i selskapet.

Selskapet regnes som offentlig organ etter lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv § 2 bokstav g.

Kapittel 2. Selskapets finansiering m.m.

§ 7. Statens innskudd

Statens innskudd ved opprettelsen av selskapet fastsettes i stiftelsesdokumentet og vedtas av foretaksmøtet. Senere endringer av innskuddet vedtas av foretaksmøtet.

§ 8. Selskapets finansiering m.m.

Selskapet kan finansiere sin virksomhet ved lån og tilskudd fra staten, fylkeskommunene og andre offentlige aktører. Videre kan selskapet ha inntekter fra næringslivet og andre private aktører. Den aktør som yter lån eller tilskudd til selskapet, kan fastsette nærmere vilkår for bruk av midlene.

§ 9. Statens ansvar

Staten er ansvarlig for at selskapets garantiforpliktelser oppfylles ved forfall.

Ved oppløsning av selskapet plikter staten å skyte inn midler i selskapet i den utstrekning det er nødvendig for å gi øvrige fordringshavere dekning.

Kapittel 3. Selskapets virksomhet

§ 10. Selskapets virkemidler

For å fremme formål som nevnt i § 1, kan selskapets midler brukes til:

1. Finansiering, herunder tilskudds-, låne-, garanti- og egenkapitalordninger
2. Rådgivning og kompetansehevende tiltak
3. Nettverk og infrastruktur
4. Profilering av norsk næringsliv i utlandet

Kongen kan gi nærmere regler om selskapets virkemidler.

For å fremme formålet i § 1 kan Kongen tillegge selskapet å utføre oppgaver knyttet til forvaltningen av andre statlige nærings-, handels- og regionalpolitiske virkemidler, og kan i denne forbindelse fastsette nærmere regler om utøvelsen av slike oppgaver.

§ 11. *Organisering på regionalt nivå*

Selskapet skal ha en organisering som er tilpasset ulike behov i regionene. Selskapet skal samarbeide med fylkeskommunene og andre aktører på regionalt nivå. Samarbeidet reguleres nærmere gjennom egne avtaler mellom selskapet og den enkelte aktør.

§ 12. *Organisering i utlandet*

Selskapet skal samarbeide med utenriksstjenesten i sin virksomhet utenfor Norge. Dette samarbeidet reguleres nærmere gjennom egne avtaler mellom selskapet og Utenriksdepartementet.

Kapittel 4. Styre og administrerende direktør

§ 13. *Selskapet ledelse*

Selskapet ledes av et styre og en administrerende direktør.

§ 14. *Styrets sammensetning m.m.*

Selskapet skal ha et styre på minst seks personer.

Ved behandling av administrative saker suppleres styret med ytterligere to styremedlemmer som velges av og blant de ansatte.

Styret kan ha varamedlemmer.

Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

Administrerende direktør kan ikke være medlem av styret.

Styret oppnevnes av foretaksmøtet med unntak av de ansattes representanter.

Styret skal ha en leder og nestleder som velges av foretaksmøtet.

§ 15. *Tjenestetid*

Styremedlemmene tjenestegjør i fire år. Kortere tjenestetid kan fastsettes i spesielle tilfeller. Tjenestetiden opphører ved utløpet av det ordinære foretaksmøtet i det år tjenestetiden utløper.

Et styremedlem blir stående inntil nytt styremedlem blir valgt selv om tjenestetiden er utløpt.

§ 16. *Opphør av styreverv før tjenestetiden er utløpt*

Når særlige forhold foreligger, har et styremedlem rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Ved fratredelse skal det gis rimelig forhåndsvarsel til departementet. Medlem av styret som er utnevnt av foretaksmøtet kan til enhver tid fjernes ved beslutning av foretaksmøtet.

Opphører vervet for et styremedlem før utløpet av tjenestetiden og vararepresentant for ham eller henne ikke

er utnevnt, skal foretaksmøtet velge et nytt styremedlem for resten av perioden. Valget kan likevel utstå til neste ordinære foretaksmøte dersom styret er vedtaksført med de gjenværende medlemmer og vararepresentanter.

§ 17. *Styrets myndighet*

Forvaltningen av selskapet hører under styret, som også påser at virksomheten drives i samsvar med reglene gitt i eller i medhold av loven her og i forskrift gitt i medhold av loven. Styret har ansvaret for en forsvarlig organisering av selskapet og skal påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styret skal føre tilsyn med administrerende direktørs ledelse av virksomheten.

I vedtektene kan det bestemmes at visse saker skal avgjøres av styret.

§ 18. *Styremøter*

Styrets leder sørger for at styret holder møte så ofte som nødvendig. Et medlem av styret eller administrerende direktør kan kreve at styret sammenkalles. Om ikke styret for det enkelte tilfelle bestemmer noe annet, har administrerende direktør rett til å være tilstede og til å uttale seg på styremøtene.

Styremøtene ledes av lederen, eller i hans eller hennes fravær, av nestlederen. Er ingen av disse tilstede, velger styret selv sin møteleder.

Ved styremøtene skal det føres protokoll som underskrives av samtlige tilstedeværende styremedlemmer. Dersom styremedlem eller administrerende direktør er uenig i styrets beslutning, kan de kreve sin oppfatning innført i protokollen. Protokollen skal snarest, og senest fjorten dager etter at styremøte er avholdt, sendes departementet.

§ 19. *Vedtaksførhet og flertallskrav*

Styret er vedtaksført når mer enn halvdel av samtlige styremedlemmer som kan delta i den aktuelle sak er tilstede. Styret kan likevel ikke treffe beslutninger med mindre alle medlemmer av styret så vidt mulig er gitt mulighet til å delta i behandling av saken.

Som styrets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning må likevel alltid utgjøre mer enn 1/3 av samtlige styremedlemmer som kan delta i den aktuelle sak.

Ved valg og ansettelse anses den valgt eller ansatt som får flest stemmer. Styret kan på forhånd bestemme at det skal holdes ny avstemning dersom ingen får flertall av de avgitte stemmer. Står stemmene likt ved valg av møteleder, avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 20. *Administrerende direktør*

Selskapet skal ha en administrerende direktør som tilsettes av styret. Styret fastsetter også administrerende direktørs lønn. Styret treffer vedtak om å si opp eller avskjedige administrerende direktør.

§ 21. Administrerende direktørs myndighet

Administrerende direktør forestår den daglige ledelse av selskapet, og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret gir. Administrerende direktør skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning, eller som etter vedtektene eller annet vedtak av foretaksmøtet hører under styret. Slike saker kan administrerende direktør bare avgjøre om styret i enkelte tilfelle har gitt ham eller henne myndighet til det, eller styrets beslutning ikke kan forventes uten vesentlig ulempe for foretakets virksomhet. Styret skal i så fall snarest underrettes om saken.

§ 22. Styret og administrerende direktørs representasjonsrett

Styret representerer selskapet utad og tegner dets firma.

Styret kan gi styremedlem eller administrerende direktør rett til å tegne selskapets firma. Vedtektene kan begrense styrets myndighet etter forrige punktum og også selv gi bestemmelser om fullmakt som der nevnt.

Administrerende direktør representerer selskapet utad i saker som faller innenfor hans eller hennes myndighet etter § 21.

§ 23. Overskridelser av representasjonsretten

Har noen som representerer selskapet utad ved handling på vegne av selskapet overskredet sin myndighet, er handlingen ikke bindende for selskapet dersom medkontrahenten innså eller burde innse at myndigheten er overskredet og det derfor ville stride mot redelighet å gjøre rett etter handlingen gjeldende.

Kapittel 5. Habilitet, taushetsplikt m.m.

§ 24. Etiske retningslinjer

Selskapet skal ha egne etiske retningslinjer som omhandler selskapet som sådan og de ansattes virke på vegne av selskapet.

§ 25. Habilitet

Den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet må ikke delta i behandling eller avgjørelser av spørsmål som har slik betydning for vedkommende selv eller nærstående at han eller hun må anses for å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Han eller hun må heller ikke ta del i behandling eller avgjørelser av noe spørsmål som har fremtredende økonomisk særinteresse for selskap, forening eller annen offentlig eller privat institusjon han eller hun er knyttet til. Likeså må den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet ikke delta i behandling eller avgjørelse av spørsmål når det foreligger andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til vedkommendes upartiskhet.

§ 26. Forbud mot å motta gaver m.m.

Den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet må ikke for seg eller andre motta gaver, provisjoner, tjenester eller andre ytelser fra andre enn selskapet som er egnet til, eller av giveren ment, å påvirke deres handlinger for selskapet.

Gaver, tjenester eller andre ytelser som nevnt i første ledd må heller ikke mottas av vedkommendes ektefelle, person som vedkommende lever sammen med, noen som er beslektet eller besvogret med dem i rett opp- eller nedstigende linje, eller av selskap hvor noen person som nevnt i første ledd har en fremtredende interesse.

Gaver som nevnt i første ledd kan verken mottas i den tiden ansettelsen eller tillitsvervet eksisterer eller etterpå.

Den som har mottatt ytelse i strid med forbudet i paragrafen her, plikter å betale et beløp som tilsvarer det som urettmessig er mottatt. Overtredelse kan videre medføre ordensstraff eller avskjed.

§ 27. Taushetsplikt

Den som er ansatt eller har tillitsverv i selskapet har taushetsplikt om det han eller hun i stillings medfør får kjennskap til om andres forretningsmessige eller private forhold med mindre han eller hun etter lov har plikt til å gi opplysningene. Taushetsplikten gjelder ikke meddelelser som styret eller noen som har fullmakt fra styret gir på vegne av selskapet til finansinstitusjoner og fagdepartementet. Taushetsplikten skal heller ikke være til hinder for utveksling av informasjon (samordning) som forutsatt i lov om Oppgaveregisteret. Taushetsplikten etter første ledd er ikke til hinder for at opplysninger, etter skriftlig samtykke fra den opplysningene gjelder, kan utleveres til utenforstående.

Kapittel 6. Foretaksmøtet

§ 28. Allment om foretaksmøtets myndighet og sammensetning

Departementet utøver den øverste myndighet i selskapet i foretaksmøtet. Departementets myndighet i selskapet kan ikke utøves utenom i foretaksmøtet.

Selskapets styre, administrerende direktør og revisor har rett til å være tilstede og til å uttale seg i foretaksmøtet. Administrerende direktør og styrets leder har plikt til å være tilstede med mindre dette er åpenbart unødvendig eller det foreligger gyldig forfall. I sistnevnte tilfelle skal det utpekes en stedfortreder. Foretakets revisor har plikt til å være tilstede i den grad de saker som skal behandles er av slik art at revisors nærvær er ønskelig.

§ 29. Ordinært foretaksmøte

Ordinært foretaksmøte avholdes innen seks måneder etter regnskapsårets slutt.

På det ordinære foretaksmøtet skal følgende spørsmål behandles og avgjøres:

1. Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd.

2. Andre saker som etter lov eller vedtekter hører under foretaksmøtet.

§ 30. Ekstraordinært foretaksmøte

Ekstraordinært foretaksmøte avholdes når departementet, styret eller revisor finner det nødvendig.

§ 31. Innkalling til foretaksmøte

Departementet innkaller til foretaksmøte og bestemmer innkallingsmåten. Innkallingen til ordinært foretaksmøte skal foretas skriftlig senest to uker før møtet, og skal være vedlagt årsregnskap, årsberetning og revisors beretning. Innkallingen til ekstraordinært foretaksmøte skal foretas senest en uke før møtet, om ikke kortere varsel i et særlig tilfelle er påtrengende nødvendig.

Til møtet innkalles de som etter § 28 annet ledd har rett til å være tilstede i foretaksmøtet.

Innkallingen skal bestemt angi de saker som skal behandles på møtet. Vil vedtektene bli foreslått endret, skal hovedinnholdet i forslaget gjengis i innkallingen. Foretaksmøtet kan ikke treffe vedtak i andre saker enn de som er nevnt i innkallingen med mindre samtlige av de som etter § 28 annet ledd har rett til å være tilstede samtykker i det.

§ 32. Møteledelse og protokollasjon

Foretaksmøtet ledes av styrets leder.

Møtelederen skal sørge for at det føres protokoll fra foretaksmøtet. Protokollen skal underskrives av møtelederen og en annen person som velges blant de tilstedeværende. Er noen av de som etter § 28 annet ledd har rett til å være tilstede på møtet, uenig i departementets beslutning, skal deres oppfatning føres inn i protokollen.

Kapittel 7. Regnskap, revisjon og gransking

§ 33. Regnskap

Selskapet er regnskapspliktig etter regnskapsloven.

§ 34. Revisjon

Selskapet skal ha revisor som velges av foretaksmøtet. Revisor skal være registrert eller statsautorisert.

§ 35. Gransking

Foretaksmøtet kan, når særlige grunner tilsier det, beslutte gransking av selskapet eller nærmere angitte forhold vedrørende forvaltningen av det eller regnskapene.

Den som på vegne av foretaksmøtet forestår granskingen har rett til å foreta de undersøkelser i selskapet som finnes nødvendig, og kan i denne forbindelse kreve nødvendig bistand av selskapet. Den som forestår granskingen kan av styret, administrerende direktør og enhver annen ansatt eller tillitsvalgt i selskapet, kreve enhver opplysning om selskapet forhold som granskingen gjør nødvendig. Den som på vegne av foretaksmøtet foretar granskingen har taushetsplikt etter samme regler som gjelder for revisorer, jf. revisorloven § 6-1.

§ 36. Riksrevisjonens kontroll

Riksrevisjonen har rett til å kreve de opplysningene den finner påkrevd for sin kontroll, både fra selskapet selv og fra den revisor som reviderer årsregnskapet. Riksrevisjonen kan i den utstrekning den finner det nødvendig, foreta undersøkelser i selskapet. For øvrig kan Stortinget fastsette regler om Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter m.m. som skal sendes Riksrevisjonen.

Riksrevisjonen skal varsles om og ha rett til å være til stede i foretaksmøtet.

Kapittel 8. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser. Endringer i andre lover

§ 37. Ikrafttredelse

Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 38. Overgangsbestemmelser

Tjenestemannslovens § 13 nr. 2 – 6 om fortrinnsrett til annen statsstilling og ventelønn, skal fortsatt gjelde for arbeidstakere i Statens veiledningskontor for oppfinnere som blir sagt opp av grunn som nevnt i tjenestemannslovens § 13 nr. 1 (a), (b) og (c), og som var omfattet av disse reglene før omdanningen. Fortrinnsretten til annen statsstilling og retten til ventelønn etter forrige punktum opphører tre år etter omdanningstidspunktet.

Øvrige overgangsbestemmelser fastsettes av Kongen.

§ 39. Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond av 3. juli 1992 nr. 97 oppheves.
Kongen kan bestemme at § 39 pkt. 1 kan settes i kraft til annen tid enn lovens øvrige bestemmelser.
2. I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) skal § 2-30 nr. (1) bokstav e nr. 6 lyde:
6. *Innovasjon Norge*
3. I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel skal § 2a-1 første ledd nr. 7 lyde:
7. *Innovasjon Norge, Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Husbanken, Folketrygdfondet, Norges Bank og Statens Bankinvesteringsfond,*
4. I lov 3. juli 2002 nr. 13 om utenriksstjenesten gjøres følgende endringer:

§ 6 første ledd skal lyde:

Spesialutsending er *utsending finansiert av statlig etat*, utsendt for særlige formål ved utenriksstasjon for et bestemt tidsrom.

§ 6 nytt andre ledd skal lyde:

Utsending finansiert av Innovasjon Norge kan tilsettes som spesialutsending i henhold til § 12.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 7 skal lyde:

Andre utsendinger er *utsendinger finansiert av ikke-statlige etater, knyttet til utenriksstasjon og underlagt vedkommende stasjons sjef.*

§ 12 skal lyde:

Spesialutsendingene *tilsettes midlertidig av Utenriksdepartementet* og er underlagt vedkommende stasjons sjef.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B .

Stortinget ber Regjeringen sørge for at primærnæringene oppnevner ett medlem i hovedstyret og ett medlem i hvert regionstyre, jf. lov om Innovasjon Norge. Disse medlemmene skal alternere mellom de ulike faglaga.

Presidenten: Stor bokstav B blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

S a k n r . 5

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 23.20.
